

RABÛN

sal:1
hejmar:1
gulan-1975
biha: 2-DM

Organa BAHOZ-Rêxistina Têkoşer û Şoresgerên Kurdistan

BAHOZ-Kurdistan Devrimci Milîtanları Organizasyonu Organi

ههواڵنامهی کتێب

<http://www.facebook.com/groups/140691186019655/>

SERKETIN Û SERDESTÎ YA GELÊN BINDEST E.

Bend 3-

Saziya me bawer dika, ku wek hemî gelên dinê, ji mafê gelê Kurd e ku xwe bi xwe bigerîne. Da ku bikarihê bigehê vê armancê, divê ku gelê Kurd mafê carenûsa xwe bêxe destê xwe. Saziya me bi dest xistina wî mafî ha yi demokratîk û gelêr merceke bingehîn dizane...

RABÛN Çima Dêrdikeve?

Me ji mêj ve dil hebû ku em rojnameke kurdî-tirkî biweşînin. Lê sed mixabin ku ev xwesteka ha, heta niha nehat çih. Sebeb jî ev bû, ku rewşa diravî (malî) ya sazîya me dest ne dida û ev bar raneidigirt.

Nemaze li derveyî welêt, çapkirin û wesandina zimanê zikmakî yê me, gelekî dijwar e. A yekê, bi tîp nivîsên çapxanê, rastnivîsandina kurdî pir zor e. A didwa jî, ew li ser mirov gelekî biha rûdine.

Dibe ku jî hin kesan re ev pir hêsan bête xuyan, lê di rastiyê de ne wisan e. Ew ne tenê xebat û xwe westandina çend saetan e. Jê re karekî giran û serêşî divê. A girîngtir (mîbîmtir) ew e, ku ew divê ne ji bo xwenîşandan û hevberî (reçabet) lê belê ji bo armançeke pagîj derbikeve. Ew divê li dâ hev, bi rêk û pêk bête wesandin. Ne ku pirs û gotinên xwe neyne çih, xwe bi xwe bixapîne. Ji bo vê yekê jî, me biryar (qîrar) da, ku em li gor şîyan û karinên xwe, kovareke piçûk û dumçî derbixînin. Em vê kovarê, ne ji ber rik û îdiayekê, lê ji bo ku bikaribin Kurdan hişyar û wan xwedî doza xwe bikin, diweşînin. Wek me di rûpelê pêşîn de jî gotiye, nexesma karkêrên Kurd yên li derveyî welêt, jî nûçe û bûyerên welatê xwe ne agadar in. Ew di nav gelên deroke de, jî deng û zimanê xwe bêpar in.

Dil dixwest ku, xeбата bi vî rengî li welêt bihata gerandin û ji nav gel bipejirîya. Lê hikûmetên nijadperest yên faşîst, ev çend sedsal in, pêşîya vê rê û rêçê girtine. Dêvê gelê Kurd, li her cîyî hatiye kilitkirin û girtin. Zimanê wî hatiye girêdan. Ew, jî yek ji mafê xwe yê mirovîyê hatiye bê par û peq, kirin.

Gelê Kurd û zimanê wî jî, yek ji gel û zimanên cîhanê ne. Ev gel jî, wek hemû gelan, xwedî maf e ku xwe bi xwe bigerîne û zimanê xwe bi kar bîne. Piştî hinde sedsalî nenivîsandina kurdî, divê ew mêji û aqilê xwe, bidin serê xwe û bi zimanê xwe binivîsin. Windabûna ziman û çandekê (kultur), windabûn û bizirbûna gel û welatekî ye.

Ji ber vê baweriyê, kovara me ê giraniya xwe bide ser zimanê kurdî. Lê qasî hindê jî, em pêşîya nivîsandina bi zimanên din nagirin. Em rê didin her kesî, ku bikaribin gotar û nivîsarên xwe di vê kovarê de bela bikin. Nemaze gotarên (mîqale) siyasî yên di derheqê pirs û kêşeyên civata Kurdan de, dê bibin sebebên destpêkirina lêhûrbûna pirsan.

T Ê D A Y Î

<u>Nivîsar</u>	<u>Rûpel</u>
Xwendevanên Delal	2
Rabûn Çima Dêrdikeve	3
Hem li Nal e, Hem li Bizmar e	5
Bêi Şilovekirin	6
Ne bi 33, lê bi 333 Guleyan ve jî	7
Quncika Nivîsevanên Kurd	8
Newroz	10
Ermenî Katliamî	11
Xatê Xanîm	12
Diktatoriya Şah Domnake !	15
Emperyalîzma Emerîkî	17
Şoreş im	19
Pêşmerge	20
Mermî ve Bombalar	21
Gundê Mêrxasan	24
Yekê Gulanê	28
Weşanên Bahoz	29
Şerê Azadî , Memo	31

Heçî maena RABÛNÊ ye, di vê çehînek û qonaxê de, gelekî mezin e. Dibe ku hin kes bipirsin û bêjin, "Ma piştî vemirandina Şoreşa Panzde Salî?.." Belê, di dîroka têkoşin û rizgariya gel û welatekî de, rabûn û desthelanîn, dijwar e ku raweste û vemire. Ji vê re, meşqeke ronak û xuya tevgerên gelê Kurd in.

Kurd, ev çend sedsal in, ku bi destên dijminên çavsor û xwînrej tîr perçigandin. Kurdan, berî zayîni (berî ji dayik bûna Hz. Îsa) û piştî zayîni, li cîwarê xwe yê îro de, pir împaratoriyeke û dewlet saz kirin û çêkirin. Lê ew, geh bi xwe xwe li hev dikotin û geh jî, bi destên dijminên kavi û wêranker dihatin hilweşandin, ji nav rakirin. Tûnebûna otorîteyeke navendî (merkezî), xurtbûna derebêgiti û feodalîzmê rê ne dida ku Kurd bihên gehînek û qonaxa gelbûnê. Ne tenê ev, lê hebûna pîrbendî û dijminahiya di nav gelên rojhelata navîn de û jihevduriyên (tenaqûz) civakî, aborî û siyasî dibûn sebeben pêknehatina yekîtiya Kurdan. Nexesma xir û cira didwan, demeke dûr û dirêj dom kir û dawî nehat. Ji lewre jî, împaratoriyeke sitemkar û talanker, ji bo nerevandinê keyse, cara pêşin di sedsala 15 an de li hev rûniştin û welatê Kurdan di nav xwe de parvekirin.

Welatê me Kurdan, pir caran bi destê dijminên vegirker, bi hovî hat talan û tajan kirin. Rojine hebûn, ku li welatê Kurdan kevîr li ser kevîran nemabûn. Gund û bajarên Kurdan, bajarvanî (medeniyet) û afirandinên gelêr ji binî ve hatin hilweşandin. Çavên dijminên ku Kurdistan bi erdê ve kiribûn yek, ji van jî ter nedibûn, dest bi kuştin û vebirîna rûniştvanên welatê me dikirin. Ji lewre, divê em bizanibin, ku îro her bihosteke axa Kurdistanê bi xwîna lawên wê ve hatiye avdan.

Lê ji van bûyerên ha malxiraptir bûyer, di destpêka sedsala 19 an de qewimî. Ew jî, bi destê emperyalîstên rojavayî, di nav çend dewletan de perçekirina Kurdistanê e. Wan emperyalîstan, xwe jî zû de, ji bo vê pekanîbûnê. Ji lewre jî, wek ava bin kayê, bi dizî, li hev hatin. Di çaxa jarbûn û ketina împaratoriya Osmanî de, gelên bindest, xwe yekoyekî ji zorkerî û bindestiya Osmanîyan rizgar dikirin. Lê, berî ku Osmanî ji nav rabin, perçê mayî ji aliyê emperyalîstên rojavayî hat vegirtin û li hev parvekirin.

Mîstefa Kemal, ku pêşeng û nînerê (temsîlcî) nijadperestê (ırkçî) Tirkên faşîst bû, bi hosteyî, oldarî (dîndarî) jî xwe re kir mifteyêke, ku her dergehî veke. Wî, bi kar anîna oldarî û bi qamçî kirina hîsên gelêr ve, hemû hêmenên (unsur) burjuwazî û gelperêz û jî xêncî van hêzan jî, hêzên pêşverû, dij-emperyalîst û gelên bindest di rêza xwe de birêxist, civande hev û li dijî "Gawîran" şer kir.

Di nav Kurdan de, xurtbûna oldariyê rê nedida, ku Kurd jî bo azadî û rizgariya xwe hêzên xwe bi kar bînin. Wan, dewsa ku xwe rizgar bikin, bi Mîstefa Kemal xapiyan û ji bo serketina wî, xwe dan goşîkirinê. Lê Mîstefa Kemal jî, di demeke kurt de, rûçîkên xwe yê faşîstî û diranên xwe yê qîlkirî bi Kurdan nîşan da. Wî, bi milyonan Kurd kuşt, ajot û Kurdistan bi erdê ve kir yek.

Ev kurdujî, ne tenê li Tirkîyê, lê herweha li Îraqê, Sûriyê û Îranê jî, bejn û bala xwe nîşan da. Paşê jî, dest bi pişavtina (asîmîle kirin) Kurden ku "bi tesadîfî" sax mabûn kirin. Ew pişavtina ha ya nemirovî, heta niha jî her domdar e. Qasî hindê zorkarî û xwînwarîyê, dijminan ne dikaribûn, ku Kurdan bi carekê re ji "riwê dinê rêçbikin" û "reha wan biqelînin"...

Îro, derketina RABÛNÊ jî vê re îspat û nîşan e, ku zaroyê şoreşvan û welatparêzên vî gelê tengezar, dixwazin deng û awazê wî yê azadî û rizgarîxwaziyeke bi cîhanê ragihênin. Bî a me, bersiva (cevaba) pîrsa jorîn, di vê de ye...

RABÛNÊ BIXWÎNE û BIDE XWENDIN !

Hem li nal e hem li bizmar e

DEMIREL, NINERÊ SERMAYEDARÊN MEZIN,

TU ÇAREKE DIN BI XÊR HATÎ !

Belê Demirel, berdevk û bervedêrê sermayedarê mezin, tu careke din û ji dil bi xêr hatî ! Ev çend sal bûn, ku em ji "inci" û pêkenînen te bêbehr mabûn. Lê niha, kêfa me gelekî xweş e û em dilşa ne. Ji ber ku em dizanin tu e me û hemû cihanê bi bersivên xwe yên wek; "ûs yok tesis var" têr bidî kenandin. Bi gotineke weha ve jî, tu e bi kêmanî çend salan saltanata xwe bidomîni. Tu jî dizanî, ku mirov e bêî saltanata te, zû kal û pîr, bêmîrêz û rûtîrş bibe û dilê xelkê ji xwe bihêle. Lê hebûna te, van kul û kovanên ha yên giran ji nav gel radike û te dike "benîştê devê xelkê" û babeta sohbet û axaftinên civatê.

Gelo tê bîra te, ku bi minasebeta serdaneke hikûmeta "Gece-kondu" ya Bexdê, ku bi alîkariya we dixwastin "Kurdên Rêbir" û "Melayê sor" ji nav rakin, te li ser pîrsekê weha digot; "Allaha çok şükür ki bizde ne Kürt var ne de Kürt meselesi ki, Irak'ın saygıdeğer heyeti ile Kürt meselesini görüşelim..."

Belê Demirel ! Bi a te û we, xwedê ew "mexlûq li welatê" we "ne afirandine", ku ji we re jî bibe "görüŝme meselesi". Lê ji bîra te neçe ku tu û hevalên te, hun her roj ve "bölücüler meselesini inceden incede gözden geçirmiş" dikin. Ew jî nebe her şev, di vî warî de xewna dibinin. Herçend "Türk süngüsünün gözüktüğü yerde, Kürt meselesi yoktur" jî, bawer dikî ku ev "hesap" e di "Mahkeme-i kübra" de bête dîtîn ?

Belê "sülûk Süleyman" ! Dibêjin, ku tu di van çend salên dawîn de, ji ber ku ji cîhê xwe hatibûyî dîrxistin, gelekî li ber xwe ketiyî... Lê a rastî, mirov hiç bawer nedikir, ku tu hinde "cahil" mayî... Metirse cenabê Demirel! Herçendî tu, ano "sülûk Süleyman", ne bi kincên sivil li wî cîhî rûnenîştibûyî jî, hin "çoban Sülü" yên din, lê bi kincên pîrpîrk û "umuzu kalabalık", lê hatin rûniştandin. Bawer bike, ku wan ji te pîr baştir ji "vatan ve millette hizmet" kirin. Ew "teşqeleyen" ku tu bi çendî-çend salan ji binî dernediketî û te jê re çare nedidî, wan di nav çend rojan de "ülkenin yüksek menfaatları uğruna" hel kirin û nehiştin. Tu divê dilhênik û dilniya bî, ku ew cîh û meqamê te ye kevn, ji te nehate sar kirin. Ew, bi trûbe û borîyên xwe yên ku bi zirbavên te ve hatine girêdan, av û bixara germkirî, ji wir dianîn û pê ew cîh germ dikirin.

Belê Demirel yê bi rêz! Nebe ku ji bîra te çûbe, ku tu gul û kulîlka sermayedarên mezin î. Nebê-nebê ku tu dev ji wan û zirbavên xwe berdî ! Gotin û meşhelokeke bapîr û dapîrên te heye, ku dibêjin; "İnsan yemek yediği sofraya bıçak saplamaz" Heke tu hewqasî nankor û cilqetîn bî, divê tu bizanibî ku "teşqeleyen" mezin e derkevin pêşiya te. Anê, e careke din "kaxazekê" têkin destên te û "teskera" te bidin. Wê gavê hem tu û hem ji "belengazê berber Nuh" e "bôkar" bîminin. Ne tu edî dikarî resmên xwe tev "Conson" bixşîni, ne jî berber Nuh dikare "porê" Nazmiye xatûnê "ıslıyor, tarıyor ve yapıyordu" bike.

Belê Demirel, malxîrêb û malneavayo ! Ji te re gotin, ku tu divê nijdeya (çete) xwe ji nû ve saz bikî. Lê ne weha ! Ma ne heyfa navê te ye, ku tu gurên boz ji xwe re dikî hevrê, ku bi kulm û boksan ve sûretê cenabê te biçirînin. Lê te jî wek "sofi Erbakan", peyva "zaman" ji tersê ve xwend. Lê belê divê mirov te ji alîkî ve jî pîroz bike, ku te hevalbendekî wek "Feyzioğlu" hebijart. "Feyzioğlu" yê "Kayserili", ku kerên ji te standî boxax dike û dîsan difroşe te. Helal be ji ve "buluş" û "zeka" te re...

Belê Demirel e "su mühendisi" ! Wek navê xwe yê "desthesinî", divê tu jî, "balyoz hareketi" ji bîr neki. Tu dizanî cigir û hevalên te ew çilo û çawa anîn cîh û tetbîq kirin. Ji xwe, destên te bi rastî hesinî ne... Bi wan ve, careke din serê Kurdan, karker û kedkaran, zane û xwerdekaran, welhasil hemû "mexlûqan" bişkêne û wan bikuje. Ji bîr meke, ku ev roj roja te ye! Keys, keysa te ye! De, "bileğine kurvet", lêde bavo can !

"Di derheq serdana wî ya roja sêşembê de"

SEDAM HUSÊN: WELATÊN EREBÎ NABIN KOMİNİST-JI BER KU KOMİNİZM LI DÎJÎ YEKÎTIYA EREBAN E

Bexda: 26 AŞA-A/B.R.-Alfkarvanê serokê Encumena Seroktiya Şoreşa Îraqê ê roja sêşembê, ji bo serdaneke çar rojî, li ser vexwandina Emîr Ebas Hûweyda serokwezîrê Îranê, here Îranê. Ev serdana ha, yekemîn serdan e, ku karbidestekî Îraqî î di ve bilindahiye de, cara pêşîn diçe Îranê. Di gel Sedam Husên de Se'ûdûn Himadî, wezîrê derveyê Îraqê, jî here. Di vê serdana çar rojî de, karbidestên herdu welatan ê li ser xurtkirina dan û standinên di navbera herdu welatan û herweha li ser lihevhatina Cezayîr, ya ku di meha avdare de binî hatiye nivisandin, bipeyîvin. Kaniyên diplomatîkî yên Îraqê hêvî dikin, ku Şah ê ji alî serkomarê Ehemmed Hesen El-Bekîr were vexwandin. Ev jî, piştî hilweşandina monarşiya Îraqê, dibe yekemîn serdana Şahê Îranê. Di dawîya meha avdara derbazbûyî de, Emîr Ebas Hûweyda, bi serdaneke resmî hatibû Îraqê. Herdu alî jî, ji hev û jî lihevhatina Cezayîr razibûn û dilxweşbûna xwe, di danezana hevparî ya ku piştî serdanê hate eşkere kirin de, dan diyar kirin.

Komînizm û Yekîtiya Ereban

Sedam Husên, ji nûçedarekî (mixabîr) rojnameya Kayhan re dide beyan kirin, ku 'di van 20 salan de, ji Kurdên rêbir (eşqiya) 10 hezar kes hatine kuştin... Rejîma îraqî jî Kurdan hez dike. Çawa dibe ku mirov hej çavekî xwe neke? Em ê hewil bidin, ku rewşa Kurdan biguhêrin û alîkariya wan bikin...' Li ser pîrsekê, Sedam Husên weha bersiv dide; Divê em bizanibin, ku komînizm li dijî yekîtiya Ereban e. Ez hîç bawer nakim, ku rojek ji rojan, li welatekî erebî komînizm pêkêbê. Ji ber ku welatên erebî, tenê ji bo gelê Ereban û tenê ji bo şoreşên erebî ne...'

Başbakan Pramoj, Tayland'ın Komünistlerin olüne düşmeyeceğini açıkladı

Demokrat İzmir, 25.05.75 BANGKOK - Tayland başbakanı Kukrit Pramoj, Tayland'ın komünistlerin olüne düşmeyeceğini açıklaması ve abundant ser...

Vordiklori "Af" sözüne rağmen

Suriye, Irak'ta komünist avı başladığını öne sürdü

ŞAM (Günaydın Dünya Servisi)-İran ile anlaşmasında Bağdat'ın komünistlerden uzaklaşmasının da öngörülmüş bulunduğu ileri süren Suriye yetkilileri Irak Hükümetini gizli bir komünist avına girişmekte suçlamışlar ve son iki hafta içinde altı kişiyi idam ettirdiğini sekens iki kişinin de tutuklandığını ileri sürmüşlerdir.

Günaydın, 21.05.75

Irak'ta 38 Kürt idam edildi

Günaydın, 20.05.1975

● Petrol bölgesi Kirkük'te yeniden yerleşmelerine izin verilmeyen Kürtlerin büyük bir kısmı başka bölgelerde kurulan kamplara yerleştiriliyor. Bu Kürtler içinde iki kez polise götürmek zorundalar.

Kürtler bu idamlar karşısında, "Olar gerçi hükümet kuvvetlerine karşı daha önce avatılarmasına kendilerine verilen af sözünü güvenerek Irak'a döndüler. Bu durum karşısında kendimizi nasıl güven içinde görebiliriz", demektedirler.

Hükümet yetkilileri, idam edilen 38 Kürt'ün siyasi suçlu olmayıp, adı suçlardan ötürü atıldıklarını açıklamışlardır.

Kürt müfettişlerin yeniden petrol bölgesi Kirkük'te yerleşmelerine izin verilmemektedir. Kürtlerin çok büyük bir kısmı kamplara yerleştirilmekte ve Baas Partisi bu kamplarda şubeler açmaktadır. Buna karşılık, Barsan'ın Kürt Demokratik Partisi'ne ya da partinin muhalif kanatlarına bu kamplarda çalgıma imkânı tanınmamaktadır. Beyrut kaynaklarının bildirdiğine göre kendî top-

BEYRUT (Günaydın Dünya Servisi)-İrak Hükümeti'nin, 38 Kürt esiri ve affın yararlanmak için camîdan çıkan bir Kürt komitesi ile otuz beş bin kişiyi tutmaktadır. Güvenlik güçlerinin bildirdiğine göre, bu kişiler 25 Mart'ta Kürt hareketinin yonideğeri belli olmayan ve Irak Hükümeti'nin Kürtleri için genel af ilan etmesinden sonra yapılan ilk idamlardır. Irak Hükümeti tarafından çıkarılan, "Af"la güvenle tekrar kamplara geri dönmek için Irak'ta kalan Iraklılardan 38'ini bu şekilde idam edilmesi ve onları'nın Kürtlerin bulunduğu yerlere götürülerek teğvir edilmesi Kürtler arasında büyük bir korku ve tepki yaratmıştır.

* İRAK hükümet kuvvetlerine teslim olacak Kürtler için affın süresini 90 haziran'a kadar uzattı.

Milliyet, 21.05.75

Demokrat İzmir, 19.05.75
"Suriye ile Irak arasındaki gerginlik artıyor"

KURD NAYÊ PERÇIQANDIN

Tirkiyê, yek ji wan welatên faşîst e, ku di bin navê "demokrasiyê" de, azadî û serbestiya dide bin lingên xwe û tevgerên rizgarixwazî û dadmendiya civakî bi zora cendirmê û hêzên paşverû yê çekdar dide ve-mirandin.

Piştî durîstkirina rejîmeke faşîst e vekirî (1971-1974), bi deh hezaran têkoşerê gelên Tirkiyê hatin girtin. Bi sedan xortên birewer bi destê rejîma leşkerî hatin kuştin. Bêaresmî terör gihaye qonaxêke bilind e bê hesab. Lêdanên (işkençe) ku bi destê pisporên (mûtehasîs) emerîkî hatin kirin, weha nîba li hîç welatekî nehatibû dîtin û bibîstin. Ji lewre di bin van lêdanên nemirovî û hov de, bi sedan kes mirin û xwedêdî (şehîd). Bi neçarî (cebren) xelk bi gilîkirinê hat hinkirin û gilîdar bi pere û krêdî hatin xelatkirin û bûn xwedî kursî. Kiriz û buhrana aborî wisa kir, ku jîn li Tirkiyê di navbera çend mehan de \$100-150 bîhatir bibe. Bîhabûna her tiştî û bi ser de jî tuncbûna kar belengaz û kedkarên Tirkiyê eşandin û ew dorbêder kirin. Bi gubartin û qebûlkirinê destûrên nû yê nedemokratîk, sazkirina dadgehên (mehkemên) gelêr (!) û direjkirina gerandina awarte (îdara orfî) ve domdariya faşîzmê hat garantî kirin. Ji lewre jî, emperyalîstên rojavayî û pisporên faşîzmê rê dan ku "helbijartinek" bête kirin, da ku ew xwe careke din bikin şûrkêş û bervedêrê demokrasiyê. Qasî hinde sîtem û zordestiyê jî, dîsan gelên Tirkiyê li dijî faşîzmê rawestîna xwe, bi helbijartina partiyêke niv-çep ve bi cihanê nîşan dan. Partiya niv-çep, ku ji Mîstefa Kemal yê xwînrejî miras maye, bi vegirtina Qibrîsê û kuştina gelê yewnanî ve, xiyaret bi dengên gel kir û armanca xwe a kirêt, zû da xuya kirin. Lê ev partiya han jî, dîsan bi destên sermayedarên mezin yê ku paşê Demirel kirin serekwezîr, ji hikûmetê hat dûrxistin.

Heçî pîrsa Qibrîs e, ku di bîngê de, bi destê welatên emperyalîst tê scr û tûj kirin, ne pîrseke nû ye.

Xweşî û geşiya vî welatî dostanî û bi hev re jîna herdu gelan, Tirk û Yewnanî, di van salên dawîn de bi hostahî hatiye aloz kirin. Ji bo tiştên hîç û pûç, ji herdu aliyên bi hezaran kes hatine kuştin. Emperyalîzma emerîkî, nemaze piştî sazkirina NATO, ku Tirkiyê û Yewnanîstan jî endamê wê ne, bi reya wan dixwaze girava (ade, cezîre) Qibrîsê ji xwe re bike binkeke (ûs, qal'd) leşkerî. Îngilîz, ku her jî berê ve, bi siyaseta xwe a "Vegetane û bîgerîne" ve navdar e, di vî warê de roleke mezin dilîze. Xebata wan hêzên ha yê alozkar û mirovkuj bi ser ket. Di destpêka havîna sala 1974 an de, leşkerê faşîst ê komara Tirkiyê, Qibrîs vegirtin û bi hezaran Yewnanî bi hovî kuştin. Xwînrejî û nijadperestiya tirkî, careke din bejn û bala xwe rawanî (nîşan) da. Êdî xortên gelê Kurd hişyar bûbûn û nedixwestin, ku xwe di reya nijadperestî û nedadî (bêadeletî) de gorî bikin. Ji ber vê yekê bû jî, 26 xortên Kurd, ku nedixwestin herin Qibrîsê û li wê Yewnanîyên belangaz bikujin, bi biryara (qerar) dadgehên gerandina awarte darvekirin. Ev jî, pîr bi dizî hat kirin, ku hişyarbûna gelê Kurd nemaze mildariya wî ya bi gelên tengezar re, dengvenede.

VEBIRÎNA (qetlîama) 33 AN YA DEDWA

Di diroka gelê Kurd de, rupelêke tunene, ku ne bi xwîn hatibin nivîsandin. Her roj û li her demeke wî, bûyereke (hadîse) xwînawî berpêş dike. Vebirîna Wêranşehr, ku wek kuştina 33 Kurdan bi navê revoktiyê (qaçaxçîtiyê) li bajarê Wanê, yek ji van bûyeran e. Di destpêka sala 1975 an de, cendirmên destbixwîn û mirovkuj, bi fermana zabîtekî ve, 20 kes li ser tixûb (sînor) kuştin. Piştî kuştinê jî, çemse û loriyên leşkerî li ser laşên wan tîr gerandin û ew di bin toberikan (teker) de tîr perçiqandin, ku kes ji wan neyên nasînin. Bi vî pengî, Destê Wêranşehrê ji faşîstên xwîn, nijdeyên (çete) nokeran re bû bêder û xerman.

Faşîstên Tirk yê noker û gelkuj, ji bir dikin ku Destê Wêranşehr, Geliyê Zîlan, Dêrika Çiyayên Mazî, Beyara Wanê û Panava Amêdê dê rojekê ji wan re bibe gor û goristan. Gelê Kurd dê rojekê tole û heyfa hinde wêrankarî, talan û tajanî, gelkujî û malşewitandinê ji nokerên xwînrejî û çavsor yeko-yeko werbigre.

DÎROKÊ JÎ MÊJ VE DIYAR KIRIYE, KU SERKETIN Û SERBESTÎ, HER Û HER YA. GELÊN BINDEST E...

FEQIYÊ TEYRAN

Feqiyê Teyran, çaxa ku di dîroka Rojhelata Navîn de bûyerên mezin û helez diqewimîn, hate dinê. Li alîkî zor û zordariya Xelîfeyên Erebî hêdf-hêdf ji nav radibûn û ji alîkî zor û zordariya vegirkerên (istilacı) ewrûpî yên Xiristiyî ji Rojhelata Navîn qewirandibûn. Lê vegirkerên dereke (xerf) dev ji kam û armancên xwe bernedabûn. Wan bi navê "Mîsyonên Rûhaniyê" dixwestin, ku li wê ji xwe re cîwar bibin. Piraniya welatên Rojhelata Navîn ketibûn bin destên malbata Eyûbiyan. Hikumdariyên mîrê Kurdistan, roj bi roj xurtir û hêztir dibûn. Bi hêzbûna wan re jî, rewşa rîvda (cemaata) xebatkar û kedkaran gelekî neqenc dibû. Şer, destên pir xebatkarên jî kar dikir û ji şer re jî, gelek dihat me-zaxtin (serfkirin). Hinde barên giran, dibûn toqeke agirî û diketin sti-wê refa xebatkarên Feqiyê Teyran, ev bîmaffî û bîdadiya ku li rîvda xebatkarên dihat kirin, bi çavên xwe didîtin û xwe jê re porî dikir. Ji ber vê yekê jî, piraniya nivîsarên wî, rewşa hêjar û belangazan didin ber çavan û jê dipeyivin. Di wan de, mîr, derebeg û dewlemend tîn tawan-bar û gunehkar kirin. Ew di helbestekî xwe de weha dibêje:

"Ez dengbêj im hatim vira,
Heta hebîr dengê mîra,
Ez ê binivîsim ser kaxeta,
Ne diçim dîra, ne mizgefta."

û:

"Şixulê zordarê mîra,
Xirab e halê me feqîra,
Kes guh nade jar û sefîla."

Herçendî li ser nivîsar û afirandinên Feqiyê Teyran re 600 sal der-bas bûne jî, dîsan wan di nav civata Kurdistan de cihên xwe yên giran-biha wergirtine. Helbestên wî, çêdî bûne mal û samanên (milk) gelê Kurd. Heke afirandinên Feqî nebatina dîtin jî, dîsan mirov dikare wan ji nav zar û zimanê gel kom bike. Berî ku perçek ji afirandinên wî wek diwanekê li Sovyetîstanê were çapkirin, ji xencî Kurdên Sovyetîstanê tu kesekî helbestên wî yên çapkirî nexwendibû. Lê qasî hindê jî, her kesekî Kurdperwer bi pîrî-hindikî beytên wî jî ber kiriye û dizane. Di nav aheng û civînên civata Kurdistan de Feqî, herdem li ser zar û zimanê civatê ye. Feqiyê Teyran, bî pirtûk, kovar, rojname, weşan û we-şînekan, hergav bûye mevan û dildarê civata Kurdistan. Mezinahi û navdariya Feqî; di vê yekê de ye, ku ew hertim bi jîn, rewş û pergala civatê ve girêdayî bû. Wî herdem bi zimanê zelal yê civatê ve dinivîsand û ji lewre roj bi roj zêdetir diket nav çeger û hinavên civatê. Wî nedixwest, ku di diwanên axê û miran de rûne û bibe derdevk û peyayên wan. Feqî hêvî û bala xwe dida ser hêz û hunermendiya refa kedkaran (zehmetkêş). Di vî warî de ew weha dibêje;

"Ew ê herdem werin bîra min"

Jîn û temenê (emr) wî di demêke wisan de borî, ku keysên pêkanîna se-rekthiyekê, ku bikaribûya civatê bigê pey xwe û wê ji nîrên dîl û ko-letiyê azad bike, hin tunebûn. Lê dîsan jî Feqî bawer dikir ku dê ro-ja azad, rizgar û serfirazbûna refa kedkaran bêt.

Bi helbestên xwe ve Feqiyê Teyran helbestvanekî (şair) lîrîkî û di-lovaniya wî bê derece ye. Her kî ku "Dota Gurcan" xwendibe, ew dizane ku Feqî di wê afirandî-nê (eserê) de, ne ku tenê bi hostahiyekê bê hampa û mezin ve bedewbûna "Dota Gurcan" ber pêş kiriye. Lê belê di wê de remana (îdeolojiya) navgelîyê (enternasyonalîzmê) û ji civata destebirakên Gurcî hezkiri-nê neqîş diko. Heçî "Bexê Benhaniyan" e, pir bi ronahî û eşkere, se-

beb û hoyên dij-rûhanî û ateyîzmê nîşan dide. Di wê afirandina bedew û heja de, Şêx dibîne ku ol(din), kelem û sebebekî mezin e û nahêle ku ew bighê daxwaz û miradê xwe. Ji ber vê yekê, Şêx, wê dide bin lingên xwe û ji bo dilgirtî û dildara xwe berazan(xinzîr) diçêrîne. Feqiyê Teyran, di sala 1302 an de li Miksê, bajarê Çolamergê li Kurdistanê Bakur, ji dayîk bûye. Di dirêjahiya jîna xwe de, Feqiyê Teyran gelek helbest(şîir) nivîsandine. Kurdnasê heja A. Jaba, di derheqa Feqî de weha dinivîse:

" Helbestvanê sişyan ê kevn yê Kurdan Feqiyê Teyran e, ku navê wî yê rastîn Mihemed e. Di sala 1302 an de hatiye dinê. Malbata wî ji Miksê, welatê Çolamergê ye. 'Çiroka Şêxê Senhaniyan', 'Qiseya Bersiyayî' û 'Qewlê Hespê Reş' bi awayê mewzûn nivîsandîye. Ji billî van, pir beyt û helbest bi rengên din nivîsandîye. Navê wî, di hin helbestan de 'Mîm û Hey' e, û bi qasî 75 salan jiye û di 1377 an de li Miksê binax kirîne..."

Ji xencî van gotinên kurdîzane giranbiha Alexander Jaba, mamoste Kamûran Bedirxan jî, di derbara Feqî û kesîtiya(şexsiyeta) wî de, van rêzên jêrîn dinivîse:

" Gelo Feqiyê Teyran kî bû? Navê wî çi bû?.. Ji ber ku Feqiyê Teyran leqebê helbestvan e û ne navê wî ye. Di dawiya 'Çiroka Şêxê Senhaniyan' de, nivîsevanê nisxeyê li erebî nivîsiye, ku: 'Qesîdeya wesfê Şêxê Senhaniyan, ku Mîr Mihemed nezil kiriye, temam bûye. Ev Mîr Mihemed bi navê Feqiyê Teyran meşhûr e.'
Li gor vê şerhê, Feqiyê Teyran mîr bû û navê wî Mihemed bû. Lê mîrê kîjan welatî? Heye ku ji mîrên Miksê bi xwe be..."

Ji ber ku dijmin û xwînmezîjen gelê Kurd, bi zorkerî û nemirovî çand (kultur) û dîroka gelê Kurd her û her diqêşêve(asîmîle dîke) û keysa lêgerîn û nûjenkirina dewlemendiyên wî nade, wek pir tîştên din, di jin û afirandinên Feqiyê Teyran de jî gelek tarîbûn hene. Lê em bawer in, ku çil û nîfsa(nesil) nû, de li wan dewlemendî û defîneyên gelê xwe bigerin û wan ji hev derxin. Ji xencî wan afirandinên jêrîn, di arşîv û pirtûkgeha zanîngehên Sovyetîstanê de, ev afirandinên ha yên Feqiyê Teyran jî hene; "Hevalê Sisêban", "Beytên Feqiyê Teyran yên bi awayê peyivîne", û hp... Em di vê quncîka nivîsevan û helbestvanê Kurdan de, çend rêzên Feqî pêşkêşî xwendevanên xwe dikin. Feqiyê Teyran mir, lê ew bi rûh û ramanên xwe ve, herdem di nav civatê de dijî.

MIHACIR

Ez dengbêj im hatim vîra,
Heta hebin dengê mîra,
Ez ê binivîsim ser kaxeza,
Ne diçim dêra ne mizgefta.

Çolê bîmînim ez bê cil,
Ez ê bikim hewar û gazî,
Çiqas bîmînim hêsir û tezi,
Dil ji halê wan dilerîstî.

Çeder, ê bê rojek diyar,
Ê bê gotinê navê min ê çar,
Metha bidin car bi car,
Lawê bêjin bi kitêbê çar,

Ê derbazbin rojên xefûr,
Ê bîn rojên qenc ên kibîr,
Xwe re bikin ra û tevdîr,
Hêsîr nebin ber zulma mîr.

Gul ê rabin bahar bahar,
Mêrg ê şînbîn mîna hercar,
Avên kaniya bizên zelal,
Ê tunebe Feqiyê dilsar.

Lê ez diçim xortên cahil!
Hesbikin! gerekê şerbikin timê,
Hesbikin hun ji jin, zaro û ahil,
Pêşiya mîra, pêşiya zulmê...

È BÊ ZEMAN

Kanê, niha nayê,
Dewran bêne dinyayê,
Em derên zora cefayê.

Dewraneke kefil-deman,
Soz û qirar bibine temam,
Lê kifş bike xas û xam,

Xas û xamê kifşkirî,
Rûnê û her bigirî,
Bona kara windakirî.

Zeman vegere bi dor,
Wê windabin cebir û zor,
Bende ê rabin gelek pispor.

Dema bê zemanê meriya,
Aqil ê bê mêjiwê seriya,
Ê bîr bînin Feqiyê Teyra.

DEWRAN

Me li wa dewran bi dor,
Gelek jor in, gelek bi jor,
Şixulê mîra timê bi zor.

Şixulê zordestê mîra,
Xirab e, halê me feqîra,
Kes rûh nade jar û sefla.

Jar û seflê em dibêjin,
Derd û kula tev dirêjin,
Ji destê qûltiyê, ker û gêjin.

Ê bên dewranên ser û bin,
Tav ê bide ser serê min,
Heye we'da dirêj û kin.

Wexta ku bê we'dê şemal,
We'de ku bê, nade mecal,
Ê windabin derdên xedar.

Derdê keser, ger bê qeyas,
Bendê mehrûm bê sûc binyas,
Ji zor û zulmê, nabin xelas.

Her dewranên êdil werin,
Dilê tijî vedimalin,
Ne hewceyî pirsên sar in.

Qise ew e, bête gotinê,
Ku eyan be alem û dinê,
Dewranên baş bibine xînê.

Ê bên dewranên kibîr,
Naminin hakim û mîr,
Lazim e hingê benda tevdir.

NEWROZ

Newroz, cêjneke gelêr e Kurd e û di dîroka gelê Kurd de cîhekî bilind û giranbiha wergirtiye. Ew jî, wek hemû rojên me yê gelêr (milî) xwedî maene û nîşanekê ye.

Ji alîki ve Newroz, mizgîniya hatina xweşî, geşî û aramî û ji alîki ve jî şahiya serdestî û rizgariyê (xelasbûnê) tev xwe tîne. Rojên sar û hişkî, şevên tarî û reş, erdên spî û qerqas bi hati-na Newrozê ve reng û rûçikên xwe dighêrinin. Çawa ku Newrozê rewşa (waziyeta) gel (xelk) û welatekî di dema xwe de guhart.

Lê Newroz ne tenê nîşana geshûn û guhartina reng û rûçikên xweristê (tebîetê) ye. Ew giranbihayiya xwe û maeneya xwe jî guhartina rewş û pergala gel û welatekî werdigre. Ew serketina yekî-tî û hevkarîya belengaz û hêjaran li dijî zulim û sitemkariyê bi me nîşan dide.

Berî niha 2587 sal, hemû tengezar û bêçare, di bin ala balyoz û horsê hesinker KAWÊ de yek bûn. Wan bi vê yekîti û rabûna xwe ve, serê Zihak yê xwînmêj û zorker dan ser horsê û bi balyozan ve pelçiqandin. Bi vî celebî, ew bir û baweriya zordarî û xwînmêjiyê di bin lêdanên pir dijwar de pelixî û pûç bû. Ji lewre, Newroz jî me Kurdan re tiştêkî pir giranbiha ye. Ew roja me ya azadî û rizgariyê ye.

Herçendî faşîst û nijadperestên Tirk, Ereb û Ecem ev roj jî, wek ziman û çands (kultur) kurdî qedexe (yasax) kirîye jî, di-san Kurd li Kurdistanê bi destên emperyalîstan perçekirî de, vê rojê bi yadkirineke bêhempa ve cêjin dikin. Ew li ser çiyên Kurdistanê agir dadidin, pêti, çirûsk û alavên jinavrakirina zordarî û xwînmêjiyê berdidin nav civatê...

GELÎ BIRANO-HEVAL Û HOGIRNO!
CÊJNA WE YA NEWROZ PÎROZ BE!
ZORDARNO-XWÎNMÊJNO! DAWIYA WE NÊZÎK E.

ERMENİ KATLİÂMININ 60. YILINI ACI İLE ANIYORUZ

Bundan 60 yıl önce Türk şöven-ırkçılığı, 1.5 milyon Ermeni kardeşimizi hayvan keser gibi katletti. Bu vahşetin altmışıncı yılını yaşayan bizler, o geçen kara günleri lânetle anıyor. Kürt halkının Ermeni kardeşlerimizin acısını paylastığını bildiriyoruz.

Orta Doğunun en eski halklarından olan Kürtler ve Ermeniler, asırlarca beraber yaşayagelmışlerdir. Çoğu kereler komşu hükümdarlardan zulüm gören Ermeniler, çareyi kendi öz kardeşleri olan Kürtlere sığınmakta bulmuşlardır. Tüm acı-tatlı anılara rağmen, her iki halk dış emperyalist baskılara rağmen, birbirlerini korumayı görev adederek, tarihte eşine az rastlanılır dayanışma örneğini göstermişlerdir.

Ne yazık ki, Osmanlı İmparatorluğu döneminde gemiyi aziya alan kuvvet zoru ile toprak kazanma politikası, Kürt ve Ermeni dayanışmasını görmemezlikten gelmedi. Yıllar boyu süren provokasyonlar, nihayet mayvalarını vermekte gecikmedi. Kürt ve Ermeni halklarının gerçek düşmanları işgalciler, tarihte esine ender rastlanılan jenosid planlarını tatbika koyuldular. Bunun sonucu olarak 1915 yılında, "Ermenilerin kökünün tarihten kazıma hareketi", en korkunç vahşeti ile boy gösterdi. Devrin ırkçı-faşist komutanlarından biri olan Enver Paşa, bir yandan "savaş alanını boşaltma" amacı ile, bir milyon Kürdü Batı Anadolu'ya cebri sürgüne gönderirken bir yandan da Ermenileri kılıç ve baltadan geçiriyordu. Bu hunhar katliam, Türk ırkçılığının vahşiliğine tipik bir örnek idi.

Nitekim adı geçen İttihat ve Terakkiçi Enver Paşa, Ermenileri kılıçtan geçirerek Bakü kapılarına dayandığında, muzaffer komutan edası ile şunları söyleyecekti: "Gelirken 20'lerin (1) hesabını gördük. Giderken ise 10'ların (2) hesabını göreceğiz..." Enver Paşa ve şürekâsı, kendinden olmayan milletleri asıp-keserek ülkelerini kana boyamayı bir şeref(!) payesi adediyorlardı. Onlar, böylesi metodlarla Kürt ve Ermeni meselelerini hal edeceklerini sanıyorlardı. Oysa o halklar, günümüze kadar milli varlıklarını kıskançcasına ve de tüm karakteristikleri ile koruya gelmişlerdir.

Kürt halkı da, Ermeni kardeşleri gibi, yıllardır kendi kardeşlerini serbestçe tayin etmek için savaşımaktadır. Bu halk, milli kurtuluşunu veren tüm dünya halklarından yanadır.

Bizler devrimci bir Kürt organizasyonu olarak, Ermeni kardeşlerimizin, Kürt-Ermeni dayanışmasını önleyen dış emperyalist ve de dahildeki gerici güçlere karşı çok uyanık olmalarını bekleriz. Ermeni katliamının 60. yılını anan kardeş Ermeni halkının acısını yüreğimizde hisediyoruz. Bu acının halkların milli kurtuluş ve de sınıfsal özgürlük bilincini bilemediği, şüphe götürmez bir gerçektir.

YAŞASIN KÜRT-ERMENİ HALKLARININ GERÇEK KARDEŞLİĞİ !
YAŞASIN KÜRT ve ERMENİ HALKLARININ MİLLİ KURTULUŞ HAREKETİ !
KAHROLSUN TÜRK İRÇİLİĞİ ve ONUN İŞBİRLİKÇİLERİ !
KAHROLSUN FAŞİZM ve EMPERYALİZM !

*****
(1)-20'lar ile Ermeniler kastedilmektedir.
(2)-10'lar ile Kürtler kastedilmektedir.

Not: Yukarıdaki metin, bu yıl Ermeni katliamının 60. yılını 24 Nisan günü Kaliforniya, Bonn, Paris, Atina ve Beyrut'ta anma törenleri düzenleyen Komitelere, organizasyonumuz tarafından bir mektup olarak gönderilmiştir.

XATÊ XANIM

Ev serpehatiya ha, me ji nav bêjeyê nivîsevanên Kurdên Sovyetistanê helbijartiye. Kurdiya wê ji aliye me hatiye rastkirin.

Dêrsim, di nav bajarên Kurdistanê Tirkiyê de bajarekî mezin e. Meriv ê bêje qey tebiqetê hawirdorên wê bi qestî bi çiyayên zencîrê û hevgiredayî ve afirandiye. Çiyayên Mûnzûr û Mircanê her dem bi kirasê spî ve hatiye nixumandin. Zencîrê çiyayên Mazgêrtê, Nazmiyê, Pîlûmerê, Ovaxixê, Kemaxê, Egînê mîna zîncîrên kotanê bi hev hatine hûnandin. Weke ku mirov bêje tebiqetê ew zîncîr bi qestî qetandiye û tenê li çend ciyan rê daye rêwîyan ku ji bajarekî din werin wî bajarî. Ji lewre Kurd jê re di bêjin "Deriyê Kurdistanê" yan jî "Deriyê Zîv (Sîm)".

Li Dêrsimê bi hezaran gundê Kurdan hene. Ew qasî 138 êlên (eşîretên) kurdî di nav xwe de diparêze. Di nav wan de yên bi nav û deng Zaza, Kîka, Millî, Mirdêsî û Şikakî ne. Dîrok, bihevregirêdana wan a polayî pir caran dide îspatkirin. Dîrok dibêje ku çikas ordiyên dijminan yên ku ji rojhelatê an jî rojavayê hatine ser Kurdistanê, bi wan re li hev nekirine û nehiştine ku ew lingên xwe bavêjin Kurdistanê. Çiyayên Dêrsimê wek bira li piştê ciwariyên (binçehiyên) xwe rawestane. Fir laşên dijminan li wan cîhan mane û bûne xûrê (em) teyr û dehbûn. Kurdên li wê bi xwe, gelek kîlam û lawje avêtine ser qehremanên xwe. Mêrxasên wan, ne tenê yek û dido ne lê belê Kurd hemû ne.

Oxxx... bihar, havîn, payîz û zivistana Dêrsimê çiqas xweş e. Ew Behîştê rastîn e. Dema ku bihar tê Dêrsimê, çiya, gelî rast û berpâl kirasên hêşîn yê mexmerî li xwe dikin û dikimkîmin. Ew jî wî kirasê gul, sosin, pêjêk, beybûn, kulîlken awazî serê xwe ji xewê bilind dikin bi hewa bayê re dikevîne govendê.

Ava kanî, çavkanî û berfan, ku jî çiyayên bilind tînin, teyr li hev dibin, dixulxulin, çivan didine xwe û ber bi nimzayê û beyarê dikişin.

Mirov hewaskar dimîne ku hinekî li ba wan rûne, awaz û sazbanda wa çiyayên Kurdistanê, welatê Kurdên Dêrsimê guhdarî bike.

Heke ziman têkeve devên wan çiya û kanîyan ê gelek tiştan bêjin, lê heyf... Mirov bi dilekî paqîj û bi armanceke pak li wan binhêre ê bi zelalî xuya be ku wan di dirêjahiya çend sedsalan de ji bo Kurdên Dêrsimê çiqasî ji destên vegirker û zorkerên Romê kişandine û dilê wan hatine birîndar kirin. Rûçik û dêmênên wan çiyayên zerbûyî wek şahidiyê li hemû tiştî bikin, awiran didin. Stoyên wan xar e, ku şahidiya xwîna Kurdan ya wek çem û kanî herikî dikin. Li ber her kevîrekî wan lawên Kurdan jî xwe re çaper çêkirine, dijmin kuştine û hatine kuştinê. Qasî hindê jî, wan Kurdistan jî destên xwe bernedane û heta niha jî ew cîh bi Dêrsimê Kurdan, angê dergehê Kurdistanê yê ziv tê navkirinê. Dîroka Dêrsimê di pir sedsalan de şerkariya gelê Kurd ya ji bo parastina hebûn û welatê xwe dide xuyakirinê.

Çiyayên Egînê jî zîncîra çiyayên Dêrsimê yên paşraxistî ne. Wan pêşên xwe hem ber bi rojhelatê û hem jî ber bi rojavayê wek kulavêkî xoristanî raxistinê. Lê pêşa rojhelatê hingî bervejêr diçe hewqasî vedibe û ji hespên kihêl yê Erebiştanê re dibe meydaneke fireh e kiraskirî. Ji rojhelatê ava kanî û çavkanîyan mîna mara jî îdr ve dibiriqin û jî jor de ber bi rastê dişûlikin û diberikin. Ji lewre ew bi xemla darên mîrxê ve hatine xemilandin.

Di hembêza çiyayên xumxumî û nav daristanên fireh û mezin de, li ser darên gwîzan, hîrmiyan, sêvan, behîvan, bihan, qelaman, merxaq, maşîyan, şilanan, çaman, bilbil, teyr, çiyik, pepûk, kevok, teyr û tîlûrên din deng didane hevdu. Mirov hewaskarê xêlekê rûniştin û guhdarîkirîna sazbanda şalûl û bilbilan e. Ew deng û hewa paqîj gelek rêwî şivan, berxvan neçar dikirin ku hinekî li wê rûn û bîna xwe vedin.

Hema di bintara wê daristan û qântara pir kulîlkîn de, gundekî mezin cîwar bûbû. Navê gundê ku bi bax û rezên xwe ve wek bûkeke Kurdan hatibû xemilandin Sincan bû. Li ser milê rastê yê wî gundî de xan û manên Têmurê Elî hebûn.

Mala Têmurê Aliyê Îsa, di nav êlên Kurd yê Dêrsimê de maleke pir mirovhez bû. Ew mal ji aliyê hebûnê de ne kesib bû ne jî dewlemend, ango xwedanê keda xwe bû. Di nav êlê de jî, para Elîyê Îsa nivçe bû. Kurekî Elî hebû, ku navê wî Têmur bû. Têmur jî mîna bavê xwe tu ferq û cihêti nedixiste nav mirovan û ji kesib û belengazan gelekî hez dikir. Heke axakî an jî begekî heqê rênçberekî nedaya, ew diçûn ba wî û giliyê wan li ba wî dikirin. Têmur bi giregiran re dikete şer û dozê, heta ku îş û karê wî kesibî rast û durist nekira, dest ji wî giregiri venedikişand. Nav û dengê Têmur ne ku tenê li Sincanê, lê belê di nav kesib û belengazên Dêrsimê de jî bela bûbû. Kesiban jî wî gelekî hez dikirin. Lê axan gelek caran xwestibûn ku Têmur bidine kuştinê, lê ew yek ji wan re li hev nedihat. Têmur ne tenê li axan lê herwaha li hikûmeta Romê jî xweş nedihat.

Têmur mêrekî pir bi aqil û fêriz bû. Mala mêran ne şewite, çito mêr bû ew... Rîşiyên destmala kolozê, yê bi şar û şemaiyan ve neqîşandî diketine ser eniya kever û reng didane bejna wî ya wek dara rihanê bilind, navmîla pehn, devûriwê zirav, simbêlê reş ê qeytanî mirov hewaskar dihiştin ku li bejin û bala wî merî binhêre. Çendî çend qîz ji bona beja û bala wî bi evîndarî şewitîn. Nêçîrvanekî pir sekan bû, guleyê wî ne dibû dido.

Bav û kalên Têmur hetanî kutasiya emrê xwe, ji bona nebindestîya Kurdên Dêrsimê, li hember dewleta Romê bi mêxasî şer kirine. Bi serdariya Têmur, eşîretên Kurd yê Dêrsimê çendî-çend caran alayên Roma reş tarûmar kiribûn. Wan cih û warên xwe jî yegirkeran re ber-nedabûn. Ji ber vê yekê bû jî, dewleta Romê ji Têmur hez nedikir. Wan dixwest ku wî her tim ji Kurdan veqetînin, yan sirgûn bikin, yan jî bikujin ku bikaribin Kurdên Dêrsimê binin ser reya qanûnê û di demê de xerc û xeracên xwe berhev bikin. Lê ev yeka ha ji dewleta Romê re li hev nedihat. Çaxa ku Têmur zor dida Milazîmtiya Dêrsimê û li hember wan şer dikir, ji aliyê Paşê Romê bi qestî dihate lêborandin. Lê pîrsa wan ya lêborandinê dirêj nedikişand, ew dişan digirtin û sirgûnî Yenîçeriyê dikirin. Rom jî tevra bûna Kurdên Dêrsimê ditirsîya ku Têmur bikuştê. Ji ber ku serekên eşîran hîç nebûya heftê carekê-du caran diçûne serdan û dîtina Têmur û pê re mişewre dikirin. Lewre jî ji wê yekîtiya Kurdan ditirsîn û nediwêribûn Têmur ji nav rabikin.

Têmur pîraniya emrê xwe, di dewa û dozan, sirgûnan de der-bezkiribû. Êdî wî xwe nedida destê dewleta Romê. Qasî hindê jî, Têmur di nav eşîretan de dişan xwedî desthilat (selahiyet) bû.

Têmur herdem şîret û amûzgari li kurê xwe yê 10-12 salî dikir, ki ew mezin be, diyê mîna bav û kalên xwe xwîna xwe ji bo nebindestîya Kurdan birêjîne. Sultan zarokekî jîr û aza bû. Ew por kurîşkî, lêv sorîk, diran mircanî, serçav sor û bi bejin û bal bû. Bavê wî hîn di zarotiya wî de, ew hînî gule agir kirinê re û dirban dikir. Heke Sultan nîkaribûya li nîşana xwe bixe, bavê wî bi dev û lêvên şer kirin dikenîya û digot; "Nizanim, ku Xatê Xanim te ji ku aniyê? Tu ne ji dol û toya me yî..." Dikenîya û eniya wî radimîsa. Dema Sultan ew gotin dibihîstin, di hundirê xwe de diqîçiqîçî, dikeliya û di dilê xwe de hêrs dibû. Êdî çend gule bavîtana hemû vala diçûn û li nîşanê nediketin. Wê çaxê Têmur di bin simbêla de vedibeşîrî... Têmur, Sultan hînî cirîdê, nêçîrê dikir û carcaran jî ew bi xwe re dibir nav êlê û digêrand, ku ew jî hingê ve fêri her tiştî bibe.

Sultanê Têmur êdî mezin bûbû, her rê vedibjart û bûbû dar û stûna Kurdên Dêrsimê û bavê xwe. Wî jî wek bav û kalên xwe, xwîna xwe ji bona xwedîkirin û parastina Kurdan dirijand. Kulfetê Têmur ne ew qasî giran bû. Pîreka wî Xatê Xanim, kurê wî Sultan û bûka

wî Zeynê bûn

Di emr de Têmûr nêzîkî pêncî salî bûbû. Ew ji zulim û zêran-
dina Romê hey caran nexweş diket û hey caran baş dibû. Rojek ji rojên
meha gulane nexweşiyê ew zeftkir. Hawar û heydade ket nav eşîrên Kurd
yên Dêrsimê. Hemû giregirên êlan di demeke kurt de li mala Têmûr li
hevdu civyan. Di nav wan de xînamiyê wî Emîn Paşa yê casûs û sîxur jî
amade bû ku Walîtiya Dêrsimê ji mirina Têmûrê Elî yê Sincanî agadar
bibe. Têmûr ketibû ber nezîr û sikrana mirinê. Wî carcaran çavên xwe
vedikir û li civatê dînhêrî, razîbûna xwe ji civatê re diyar dikir
û digot: "Sipas ji vê rojê re û hezar sipas, ku êla min bi mêrxasî li
hember Roma reş ser kir û me xencera xwe di piştê dijmin de çikand.
ne ku wan di piştê me de..."

Herçendî Têmûr li ber sikranê bû jî, çavên xwe vekiribûn û li
dor xwe dînhêrî û beşera wî xweş dibû. Wî ban rûspiyê êla Mîlan Miste-
fayê rîspî û bermaliya xwe Xatê Xanimê kir. Bi hemû hêzên xwe ve xwe
civande hev û got: "Min derxînin derve. Ez dixwazim cara davî bi çavên
xwe çiya, gelf, qelaç, dar û daristanên Kurdistanê yên Kurdên mêrxas
bibînim. Paşê min dîsan vegehrînin derve..." Mistefa û Xatê her yek
ketin bin milekî wî û ew derxistin derve. Wî bi çavên xwe yê dîrbî-
nî ve, cara paşîn, Dêrsima mêrxas mêze û raçav kir û ji Xatê Xanimê re
got:

-Gelo Romê dîsan êrîş ne aniye ser me û destên xwe dirêjî
welatê me nekirine?

-Na, divê tu bawer bî û piştê te xurt be.

-Baş e, ez jî we bawer dikim. De wekî wisane bilezînin min
bibin hundir. Serê min dêşe... Ji ber ku min xortaniya xwe de ev cîh
hemû dîtibûn. Niha di nav van çend deqîqan de ku min li derve li
welatê Kurdan yê şêrîn mêzekir xortaniya min hat bîra min. Ew
hemû niha li ber çavên min tî û diçin. Gişk bi yeko-yeko tî bîra
min... Ax xortanî... Ax Kurdistana Kurdan ya bi xêr û bîr...
De bi xatirê te!...

Têmûr anînjor û kirin nav nivînan. Çend balgihên nerm dan ber pala wî
û wî dîsan li civatê niherî. Di nav hemîyan de zêdetir bala xwe dabû
Xatê Xanimê, ku mirov digot qey ê gotinên xwe ên dawî yê gulsoşinî
bi ser wê de bibarîne. Ew ê qewîtiyên xwe yê dawî jê re bêje û
rojên tal û tengasiyê, ku bi hevdu re kişandibûn, lê helal bike.
Paşê Têmûr serê xwe bilind kir û bi dengekî melûl ban kurê xwe Sul-
tan kir û got:

-Sultan, ronahiya herdu çavên min. Ez ê bimirim. Qewîtiya min
li te ew e, ku tu kolozê bavê xwe bilind bigrî û li piştê civatê raw-
estî. Wisa bike, ku rûmetdarî û zanyarî di nav civata me de bela be.
Ji bo wan li hember zorkera şer bike. Wisa bike, ku zulim û zordarî
di nav civatê de nemîne. Zûmê li xelkê meke. Baş bizane ku heke tu
zor û zûmê li civatê û xelkê bikî dê hestiyên min di gorê de bile-
rizin. Qewîtiyên min divê ji te re guharên zêrîn bin.
Roja din ew li gor tore û edetên Kurdan, bi destê êlên Kurd yê Kîkan,
Mîlan, Mirdêsiyan û Zazan hat binaxkirin.

Eliyê Evdîrehman

Eliyê Evdîrehman nivîsevanekî Kurd î Sovyetistanê ye.
Di sala 1920 an de li Kurdistana Bakur û li bajarê
Qersê ji diya xwe bûye. Piştî ku Roma reş (Tirkên fa-
şîst) vebirin û kuştina Kurdan kir, wî keys dît ku
xwe bi saxî bavêje axa Ermenîyan li Sovyetistanê. Eliyê
Evdîrehman heta niha pir serpêhatî, helbest, çîrok, gotar
û roman nivîsandîye. Yek ji afrandinên wî yê bêdew
"Gundên Mêrxasan" e.
Perçek jî wê romanê di vê hejmara kovara me de heye.
Ew ê di nav weşanên me de jî, wek pirtûkekê were çap-
kirin û belakirin.

pêy nawî bo şehîdî weten şîwen û girîn
namrin ewan wa le dili miletan ejin

DÎKTATORIYA ŞAH DOM NAKE !

Di dîroka Kurdan de, her roj xwedî
maçne û nîşanekê ye. Roja 31-ê av-
darê jî, yek ji van rojên şîwê û
reşgirêdanê ye. Berî 23 salan, di vê
roja reş de, serkomar (reisêcîmhûr)
Qazî Mihemed û hevroyên wî bi des-
tê faşîstên Şahîşahê Aryemêhr hatin
darvekirin. Bi vê qewimandinê
ve, gelê Kurd li Kurdistanê Rojhel-
lat, navê çend xwedîyên (şehîd)
din li karwanên xwedîyên nemir
û dilovan zêdekir...

Dema ku faşîzm û hêzên xwînrej yê
Hîtler, bi çargavî, pêşve diçûn û
welatên hawirdorên xwe vedigirtin,
ji dil û baweriya gelê Kurd li
Kurdistanê Rojhelat çirûskêke pêtî
dipişîqî. Wê çirûska jî, nîşana aza-
dî û rizgariyê, li hember faşîzm û
zorkeriyê rawestîna bû.

Herçendî şerê cîhanê yê didwan ge-
lek welat kaviil û wêran kir û bi
milyonan mirov kuştin jî, dîsan hê-
zê emperyalîst û faşîstan bi zirar
derketin. Serê faşîzma Hîtler, li
her cîhî, hat pelixandin û emperya-
lîzmê li pir ciyan keleşên xwe
windakirin. Dinya sosyalîst fireh-
tir û hêzên demokrat û pêşverû
xurtir bûn. Piraniya welatên Ewropa
Rojhelat, ji vegirkerên Hîtler hatin
reç û paqîjkirin. Li wan wela-
tan, rejîm û hikûmetên nû hatin
sazkirin.

Li Asyayê, tevgerên rizgariyê pêş-
detir diçûn, gelek welat dibûn xwe-
dî serbixwebûna xwe ya siyasî û
hikûmetine gelêr (millî) pêk dianîn.

Li Îranê jî, giraniya barê rejîma dîktatoriye û zîlma Şahîşah ya aborî
(îqtisadî), siyasî û civakî (îçtimai) li ser milên gelê Kurd bû. Piştî bi
fêlbazî kuştina Zapatayê Kurdan Îsmail Axa Simko, tevgerên din yê Kurdan
jî, wek; Liberxwedana Êla Swîsî û Êla Menguran, hatin vemirandin. Serokê Êla
Swîsî Koyxan Homer Paşa û serok eşîrên din, wek; Emîr Eshed, Elî Hecî Elxa-
nî, Qeremî Axayê Mameş hatin girtin û kuştin.

Êdî ji zîlm û zorkeriyê dîktatoriya Îranê re hod-hesab tunebû. Zimanê kur-
dî, kinc û cil, folklor, dîrok û çanda kurdî hatin qedexekirin. Wek Tirkên
tûranî li Tirkiyê dikirin, wan jî li dayrên resmî çerçîwên "Ji xêncî farî-
sî bi zimanên din peyvîn qedexe ye" nivîsandî dadilîqandin. Xor û mirovku-
jiya cendîrme û leşkeran, dikete nav kilam û stîranan, ji guhan derbazî gu-
han dibû. Vê zîlmê tesîreke mezin jî li ser rewşa siyasî ya Kurdistanê di-
kir. Di wê demê de, tenê bin ronakbîr, feqî û melayên hişyar jî vê rewşê a-
gadar bûn û wan, bi dizî di nav xelkê de, xebata xwe dikirin.

Hîn di sala 1930-37 an de saziyeke piçûk li Kurdistanê Rojhelat pêkhatibû
û dan û standina wan bi Çorşa Ararat, Xoybûn û saziyên Kurdên Îraqê ve jî
hebû. Di vê saziya piçûk de, navîarê Kurdên zane yê çaxa şerê cîhanê yê
yekan hebûn. Ji xêncî Qazî Mihemed çend Kurdên jî Kurdistanê Îraqê jî, wek;
Şex Ehmedê Sirilawa, Qazî Kake Memey Bokan, Mela Wehîd Sadiqî Qizilci, Mela
Ehmadi Fewizî û hp., ku di dema şer de ji bajarê Şîlêmaniyê hatibûn, hebûn.
Di bîhara 1941 an de Leşkerê sor yê Sovyetîstanê ket bakurê Îranê û hêzên
Bîrîtanîyayê jî ketin başûrê Îranê û ew hindam vegirtin. Leşkerê sor yê ku
Kurdistan vegirtibû, bi belavokên kurdî rûniştvan jî rewşê agadar dikir û

di nav wan de xebata siyâsî pêk dianî. Leçker û cendirmên hikûmetê ji bo ku xwe rizgar bikin, çek û silâhên xwe bi erzanî difrotin an jî davêtin û berve Tahrânê direvliyan. Bi saya serê vê bazdan û revê, hemû rûniştvanên herêmanê Kurdistan û Azarboycan çekdar bûn.

Di 1942 an de, zane û ronakbîrên Kurdan li bajarê Mihabadê civyan û saziyek pêk anîn. Saziya Jiyanewey Kurd, di demeke pir kurt de xwe di nav Kurdan de hûnand û dest bi xebata hişyarkirina wan kir. Lê ji vê jî girîngtir, di roja 16.8.1945 an de, hemû hêzên Kurdistanê Rojhelat gihan hev û hîmên Hizbî Demokratî Kurdistanê avêtin. Bi hemû dangan (oy, rey) ve, Qazî Mihemed serêkê wê hat, helbijartin. Ev, di difroka Kurdan de yekemîn car bû, ku liparçekî Kurdistanê partiyeke siyâsî dihate sazîkirin. Partiyekê gelparêz e demokrat, kurdî û xwedî armanc, stratejî û taktîk...

Di nav civata Kurdan de xurtbûna derebegiti û feodalîzmê, rê da ku refên feodal tekevîn nav rêz û gerandina (idare) parti û bibin xwedî desthilat (selahiyet). Lê heçî Qazî bi xwe, ku ew jî jî malbateke mezin e feodal bû, giraniya xebat û bala xwe dida refên gundî-cotkar û ronakbîran. Ji bilî van, rola mele û feqîyan jî di nav Jiyanewey Kurd, Hizbî Demokratî Kurdistan û Hikûmeta Millî de, gelek mesîn bû.

Qasî hinde xir û giran jî, Partî, li Kurdistanê Rojhelat yekemîn hêza siyâsî bû ku ji gelê Kurd re rêberî û pêşengî dikir. Wê bi pêkanîna enîyêke (cephê) gelê (millî) ve, dijîminahî û pîrbendiyên di nav el û eşîretan û Kurdan de jî nav rakir. Wê, di demeke pir kurt de hej û peşên xwe da. Giraniya xebat û têkoşîna xwe da birêxistin, têgihandin û perwerdekirina Kurdan ku ew jî tevgerên rizgarî û dij-faşîstiyê neyên comidandin. Li milekî, gelên cîhanê yên bîndest hişyar dibûn û li milekî din jî hêzên faşîst, êrişên xwe yên dir û wêranker xurtir dikirin, ku gerandina cîhanê têxin destên xwe.

Tiştêkî din î girîng jî, Kurdên Îraqê di bin serêktiya Berzanî de, li hember Îngilîz û Îraqê şer dikirin. Lê hêzên hewa yê Îngilîstanê (RFA), Kurdistan bi bomban şewitandin û şoreş vemirandin. Lê Kurdên mîrxas û cengawer, derbazî Îranê bûn û çûn alîkariya birayên xwe.

Xebat û keftelefta gelê Kurd, roja 22-ê çeleya navîn 1946 an de bi danîna komara (cîmhuriyet) Mihabat ajda. Di bin serêktiya Qazî Mihemed de, di difroka Kurd de cara pêşîn bû ku hîmên komareke kurdî e demokrat û serbixwe dihat avêtin. Komara Kurdan, nişanek jî nişanên rizgarî û azadixwaziya gelê Kurd ya li dijî zordarî û xwinmêjiyê bû. Wê xwe bi vê bir û baweriyê ve bi hêz kir û bû keleheke xurt û tund li hember faşîzm û emperyalîzmê. Di wê çaxê de, cara pêşîn bû ku çand, huner, folklor, bêje û zîmanê kurdî bi hemû hebûn û dewlemendiya xwe ve geş bû û giranbîhatiya rûçikên xwe ber pêşî gelên cîhanê kir. Ne tenê ew, lê pir tiştên din xwesteka xwe ya serbestî û pêşketinê nişan dan. Perwerdekirin û şerê nezaniya Kurdan, perçiqandin û eşandina kedkar, cotkar, jin û hp., di wê çaxê de giha pêpelûk û donaxeke bilind. Hinde têkoşîn jî bo pêşketin û pêşveçûna civata kurdî, dilên dijîminan nexweş kirin û xwîna wan comidandin. Ji ber ku hebûna komara kurdî û hişyarkirina gelê Kurd li her çar perçeyên Kurdistanê, ne tiştêkî kêfdar bû. Xurtbûna keleheke dij-faşîzm û emperyalîzmê, jar û lawazbûna ref û sinifên stûr-stûran bû. Ji hemû gelên rojhelata navîn re meşqêke serfirazî û azadiyê bû. Pîveke (tehlîke) mezin û bê derecc bû.

Ji lewre bû ku di demeke kurt de hêzê emperyalîstên cîhanî gihan hev. Bi saya serê plana Marshall û doktîrîna Truman, hevî û ronahiya gelê Kurd yê di rojhelata navîn de, kullîka nûbîşkivî ya Kurdistanê hat çilmisandin. Çilmisandina vê gula nazenî di dilê gelê Kurd de birîneke kûr û bêderman vebû. Hêzên Şahîşahê Îranê bi alîkariya emperyalîst û hevkarên Hîtlerê faşîst ketin Kurdistan û ew kavi û wêranker kirin. Zar û zêç, kal û pîr, jin û mer, xort û ciwan jî singoyên reş yên Hîtlerî derbaskirin û serê wan bi hêzên çekmesor ve pelixandin. Wan, lehengê gelê Kurd, serkomar Qazî Mihemed (1901), Sedrî Qazî (1908) nînerê komara Mihabat di Meclîsa Şûraya Millî Îran de, kurapê Qazî û wezîrê liberxwedana Kurdistanê Heme Hîsênxan Seyfî Qazî, di roja 31.3.1947 an de li meydana Çarçîza li Mihabadê bi darvekirin. Çavbixwînen rejîma Şah, wîlo bawer dikin ku ew mirin. Lê di rastiye de, ew her di dilên gelê Kurd yê azadixwaz de dijîn. Raman û xebata wan, îro jî hemû Kurdan re nişaneke rûmetiyê ye. Ew nişan e her û her biçirûse...

EMPERYALİZMA EMBRİKÎ JI HEV DIKEVE...
VIËTNAM RIZGAR BÛ, BIJÎ VIËTNAMA YEKBUÛÎ !

"Ew, ji bo bi hêz û dijawkirina şerê vegirtinê Vîetnama Başûr (cenûb), dikarin 500.000. mîlyonekî yan jî hîn bêtir mêrî seferber bikin. Ew, ji bo zêdekirina bombe barandinê li ser Vîetnama Bakur (şimal), dikarin bi hezaran balafir têxin şerî û bi kar binin. Bi qasî hindê jî, ew ê tucaran nîkaribin di xwaziya rizgariya gelê Vîetnamê ya li dijî êrişên Emerîkayê jar û lawaz bikin. Mirovkujî û hovîtiya wan ciqasî diwartir û xurtir be, ew ê hewqasî gunehkar û tawanbar bin. Dibe ku ser 5.10.20 salan yan jî hîn dirêjtir bidomîne. Dibe ku bajarên Hanof, Haiphong û hinekên din hên kaviî û wêrankirin. Lê dîsan jî, gelê Vîetnamî nayê tirsandin û ziravên wan nayên qetandin. Ji azadî û serbixwebûnê giranbihatir û delaltir hiç tiştekiî din tune. Kînga ku em di şerî de bi ser ketin, dê gelê me, welêt jî nû ve, bi avaniyên jî niha mezintir û spehîtir, ava û şên bike..."

HO CHÎ MINH

Gelê Vîetnamê, ku yek ji wan gelên piçûk yên dinyayê ye, ku di dirêjahiya dîroka hebûna xwe de li dijî emperyalîstên xwînrej û vegirker, ser kiriye. Çendî-çend çil û nîfsên wî di serî û soreşê de mezin bûne. Ho Chî Minh, ku yek ji wan ciwanên welêt e, ev gotinên jorîn, di dema xurtbûna bombe û wêrankirina Vîetnama Bakur de, bi mêrî û cesaret, ji xelkê xwe re gotiye. Sed heft û mixabin ku ev camêr û mêrxasê ha vê gel, rêber û çêkroxê welêt, bêt ku serketina partizanên xwe bibîne, mir. Lê ew herdem wek pêt û çirûskêkê di mêjiyê her welatparêzêkî û li ser her çîhên welêt bûbû ronahî, rê bi wan nîşan dida. Ev kalê 30 salî yê rîhspî, di gel vê kalbûna xwe, hêviya xwe jî serketinê qutnekiribû û bawer dikir ku ew gelekî nêzîk e.

Di 3-ê meha îlona 1969 an de, ev gernas mir. Ew, bi dilaramî û dilniyayî jî gelê xwe veqetiya. Wî, di qewittnameya (wasiyetname) xwe de, bawerî û hêviya xwe weha eskere dikir:

"Emperyalîzma emerîkî ê sedî-sed rojekê jî welêt bête qewirandin. Welatê bav û kalên me ê sedî-sed rojekê dîsan bibe yek. Hemwelatîyên me, çî li Bakur û çî jî li Başûr, ê sedî-sed rojekê di bin banekî de dîsan bigên hevdu..."

Sedsala bîstan, sedsala sergikandin û binaxkirina zor-dar û vegirkeran e. Zordar û emperyalîstên ku welatên piçûk û paşveketî xistine bin destên xwe, jî aliyê wan welatan ve, jî welêt her roj tîn qewirandin. Ew welatên xwe yên sîrîn, jî wan gemar û kirêtan paqij dikin û vedimalin.

Gel û welatên piçûk, li dijî vegirtin û xwînmijiya welatên xwe her roj di liberxwedana xwe ya gelêr de pêgve diçin û bi ser dikevin. Ew, her roj, piştê welatên dêw û hêzên mezin yên hov û xwînrej li erdê didin û diskênin. 17 û 30-ê meha nîsanê, yek ji wan rojan in.

Kamboçya û Vîetnam, ku du welat û gelên piçûk yên Asya Dûr in, di şerê rizgarî û azadiya xwe de, emperyalîzma emerîkî ya xwînxwar bin kirin. 17 û 30-ê meha nîsanê, di dîroka êrişbir û dest bi xwîne emperyalîstên Yekîtiya Dewletên Emerîkayê (YDE) de, rojên reş û sersoriyê ne.

Kavilker û êrişbirên hov, gehbe û dir yên emperyalîstên YDE-ê, hemberî û dahata çavSORIYA xwe, jî dilsozên rizgarîxwaz wergirtin. Ev ne tenê ji emperyalîzma YDE-ê re, lê belê jî hemû cure emperyalîst û vegirkeran re fêre (ders) û amûzdaneke (imîthan) mezin e. Fêre û amûzdaneke, ku tucaran jî bîr neyê kirinê...

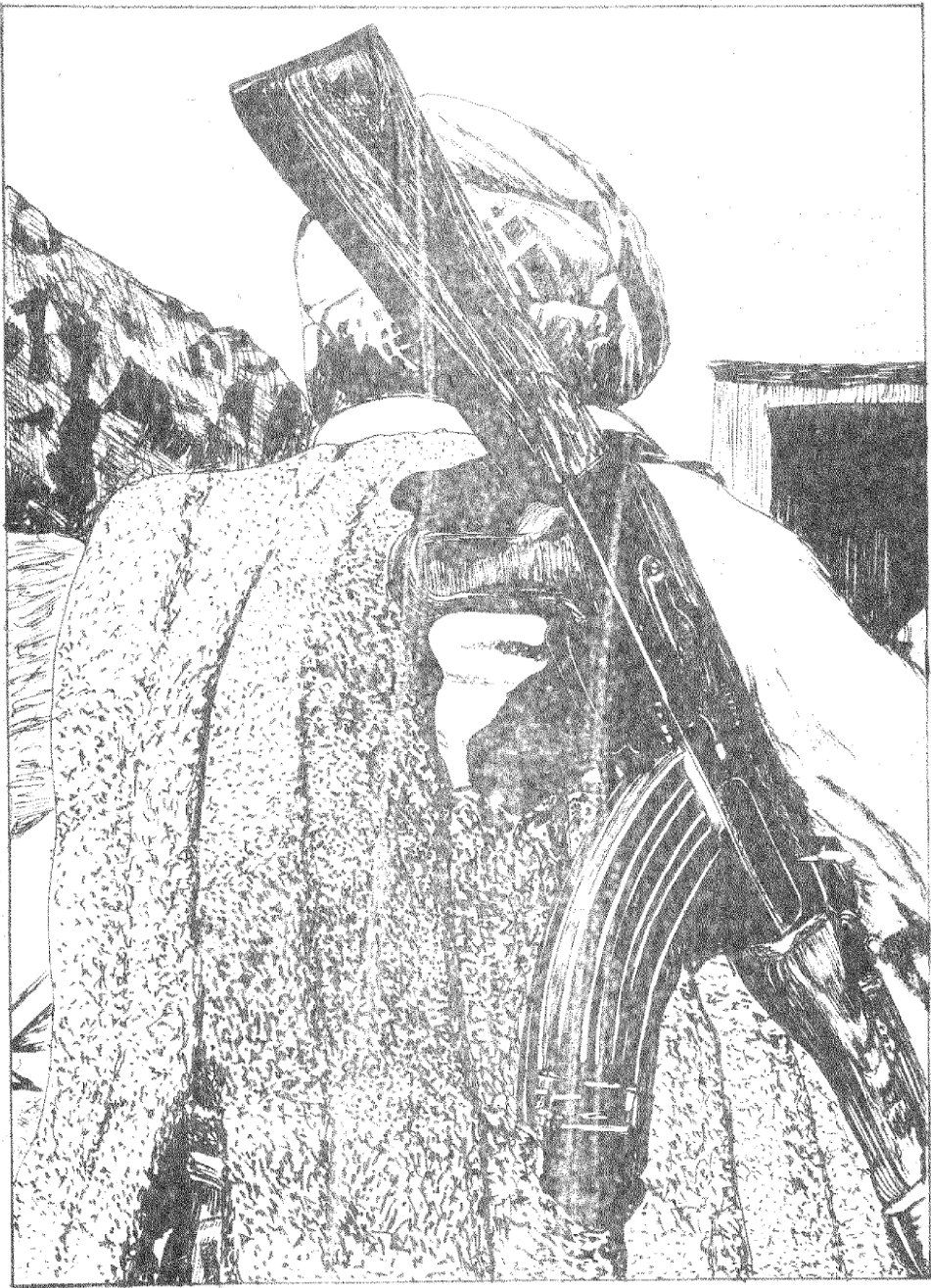
Di 17-ê meha nîsanê de, hêzên soreşger yên Kamboçî keleha emerîkî ya li welêt hilweşandin û ala serketinê lê çikandin. Ev bûyera ha, mizgînî dida gelên din yên Hindocînanayê. Piştî çend rojên

Dumabuk haye

dina, ano 30-e nisan, azadixwazan Vitehame sere talanker u watankeren
 emeriki li bayone belixandin. Ew sere ne bi ker, wisan hat belixandin,
 ku careke din ji xwe candar nebe.
 Rixgarriya Hindostanê ji hemû gelên hindestê yên çîname
 re, meşêkeke Rixgarriya ye. Dîwanzî, dîwazî u beşê meşê Rixgarriya wazan Hin-
 dostanê, nêmaze ji gele Kurd re, leke beşê u be nêma ye. Ji lewre
 hewceye, ku em li dirêkê beşê wazan hat bin u le bikolin.
 Di sedase 18 an de kolodaranê Rensî Hindostanê vegirtî
 u Viteham, kambogya u Laos kirin bin destan xwe. Wan ji alîri de fixa-
 denînor) di nav van herê wêlatan de nakir u ji alîri de ji, li gor
 siyaseta "berce dirke u bîgerîne", wêrtiya wan, bi fûj u sor kirin u çî-
 heştîgan çandî (kultûr) u çî (dîwî) ve, tekdîrê, bi ve ve, kolodaran
 û Rensî di wêrtan, ku van wêlatan di bin çandîna xwe u kolodariyê de
 bîwolin. Le dîwazî, di van wêlatan de, heya 1914 an rabun u lîberxwe-
 danen li dirê kolodaranê Rensî ramewestî. Ji ber ku dîwanzî ya van
 wêlgeran, tevlêgeran geşêrê burjwazî u rabunên zane u ronakbîran
 bûn, nedîkaran giştî u çokîran bîdî ber xwe. Hin ji we çaxê ve, rûçîk
 u carekêrê bi herê wêrtanê gelên Hindostanê, xwe dîyar kir. Kolodaran
 û Rensî, di wêrtanê, di herê wêrtanê u geşêrtî bûn, wan di derxistin u
 jarkirina ve wêrtîyê de, ji dest hat kirin u bi ser ji ketin. Ji
 ber ve leke bu, ku kolodariya Rensî satanata xwe li Hindostanê de-
 mandî. Lewgeran zane u ronakbîran burjwazî yan rixgarriya xwe, ku ji
 sazîyê (teşkilat) xurt u fêkan beşer bûn, ji lewre ji, heya 1914 an,
 bi lewreki sere nijewandî (çet), beşer-bêwî domêr bûn u wêrtan.
 Ji xwe, di ve çandîyê de, li her çarî nexewma li Alîriya
 u Asyayê hemû tevlêgeran rixgarriya wazan geşêrê (çewit, mîllîyet) yan
 burjwazî bi ser nedîkêrtin u ji alîyê heşer emperyalîstan dîstîtan
 kuştin u şikandin.
 Di rê wêrtîyê geşêrê sazîyê ya 1917 an, wêk bi
 mîlyona nîsanan, gelên hindestê ji gawên xwe ji xewastîyan vekîtin.
 Ji na şîwazî ya dîwazî, ji bere beşer, ji bere dîwazî u çandîr yan çîne dîwazî
 û dîwazî nîma demwêrtêke sosyaliyet, merce (çewit) çêkirî yan çîne dîwazî
 hertin u şîwazî kolodariyê ji bîndî ve dîwazîyan, şîwazîyê meşer u ke-
 tîbî yan sermayedariyê u kolodariyê. Ev sermaye yan, bi seşêke ku tevlê-
 geran geşêrê hindestê yan rixgarriya wazan çêkirî, derxazî geşêrêke ku
 de u bîre beşêke meşer u dîwazî-empereyalîzme, Rensî, ku xurtiya ve hezê
 ji meşêr ve dîwazî, hin di wê demê de meşer çêkirî; "Karker u gelên
 hindestê yan hemû wêlatan, yekîtin."
 Çewit 1917 an wê wêlatan dîn, Hindostanê ji, di bin çewit-
 ra xwe de hişt. Xwendê u ronakbîran Hindostanê yan u li Burma u
 heşt-heşt ramaza marziyê dîwazîyan dîn. Nêmaze di şîwazî Kongra. Dîwazî-
 yonala Bîyan (1922) ku di ve kongre de, Rensî, heştîgan (çet, çîwazî) xwe
 ya di derxazî "çewit u wêlatan hindestê" u şîwazîyan dîwazî yan çîne dîwazî
 di demêke di xurt de marziyê u beşêrê Rensî Hindostanê, heştîgan xwe, bi
 xurtî di beşêrtîna sere rixgarriya gelên Hindostanê yan u le xwêrtî der-
 ketin. Lek ji wan zane u ronakbîran, Rensîyan u çîwazî (ano Ho çîwazî)
 bu, ku, we çaxê li Rensîyê dîwazî, yek emîn ker bu, ku bi nijewazî
 u çandîyê Rensîyê xêbeteke sazîyê kirî. Wê, di sala 1922 an de nîma
 sazîya "wêrtîyê gelên hindestê" danî u çewit bi xêbêrtî nîsan kir.
 Ho çîwazî, hin ji we çaxê de tevlêyê burjwazîyan (çewit), ku
 ew ketîyêrtî ye di rê wêrtîyê wê, care beşer de bi derxistin
 û ronama "Le Partî", ku li dirê kolodariya Rensî tevdîker u çewit, di bin
 ala ve ronama de, ji bo wêrtîyê yan meşêrê dîwazî-empereyalîzme, beşerî,
 demokrat u sosyaliştan dîxerî. Le çewit, tevlêker meşer li ser nîma
 û çewitî çîwazî u li wê di gel Vitehamêyan li çîwazî, sazîya "wêrtîyê
 Asyayî yan hindestê" u wêrtîyê xortên çewit yan Vitehamê" beşer ant.

ŞOREŞ IM, AZADÎXWAZ IM

Şoreş im, bahoz û mij im
 Pijgîn û giş im, hawir dirijim
 Diteqim, dipeqim, dijmîn dikujim
 Pêt im, agir im, xwe ranagirim
 Kuştin û talan, firmêzk û giryan
 Halan û şewat ketim rojhelat
 Diqurijim, dijmîn dikujim
 Agir im
 Venamirim, agirê dilê diya
 Dilê sêwiya, dilê hêjara
 Dilê bêzara, dilê birçiya
 Bi pêş ve diçim, diqurijim
 Şoreş im
 Şoreşa Kurd im, bi ah û derd im
 Ew Kurdên gernas, cengawer, mêrxas
 Destên xwe dan hev, xencer û tiving
 Hawir dibazin, bi halan û ceng
 Weke şêr, weke piling
 Dijmîn dikujim
 Şoreş im
 Şoreşa Kurdên azadîxwaz im
 Ez şer naxwazim, mafê xwe dixwazim
 Di bin desta de, naxwazim razim
 Hawir dibazin
 Lê çibkim, dijmîn dijmînê xwînxwar
 Hirç û hov û har
 Doza min nadî carek bi şadî
 Ji serbestî, ji azadî
 Bêbeş im
 Şoreş im
 Di rojhelat de, kevn û dirêj im
 Ji bo parastin, xwîne dirêjim
 Xwedî çiya me, bi şax û kêw im
 Xurt im, navdar im, stûr im, dêw im
 Ne hirç û hov im, ne dîn û gêj im
 Bi pêş ve diçim, gavan davêjim
 Eger bixwazim bikim, ez dişim
 Şoreş im
 Venagerim paş
 Gernas û gelaş
 Navê bindestî
 Koletî, mestî
 Divê serbestî
 Bimre zordestî
 Azadîxwaz im
 Ez şer naxwazim
 Gelek paqij im
 Şoreş im
 Hîmê xwe danî, bi kok û binyad
 Min natirsênî leşkerê Bexdad
 Wek birûsk im, ez bi qîr û tavan
 Hawir dibezim, bi gulebaran
 Ji jor ve tîm xwar, serhişk û dijwar
 Berjêr dikêşim
 Şoreş im
 Xwedî tarîx im
 Kurd im kurçix im
 Mitan û mad im
 Bi zar û qad im
 Ev heşt sal in ez
 Gerdenazad im
 Ji dijmîn re ez
 Welêt bernadim
 Welatparêz im
 Bi gês û giş im
 Şoreş im
 Tevger û xebat
 Talan û şewat
 Mal û can û ser
 Didim ji bo şer
 Tev didim welat
 Dixwazim felat
 Wek hewr û mij im
 Bi gişim im, hawir dirijim
 Dijmîn dikujim
 Şoreş im

BIJİ DILSOZIYA ŞERÊ RIZGARIYA KURD YA ÇEKDARİ!

MERMI ve BOMBALAR
KÜRT MİLLİ KURTULUŞUNU DÜRDÜRÜMÜZ!!..

14 yıldan beri Güney Kürdistan'da devam eden silahlı Kürt Millî Kurtuluş hareketi, Orta Doğunun çocuksal diplomatik oyunlarına karşın, var haşmetiyle devam ediyor. Bu silahlı direniş, faşist Baas yönetiminin bütün gayreti ve vahşetine rağmen, söndürülemedi.

11 Mart 1970 te imzalanan otonomi antlaşması, Kürtlere gerekli millî, sosyal, ekonomik, politik ve askeri haklar tanıyordu. Antlaşmanın gerçekleştirilmesi için ise, 4 yıllık bir müddet tanınıyordu. Fakat bu süre, Kürtlere gerekli hakların verilmesi ve antlaşmanın tatbikine tevcih edilmesi gerekirken, tam tersine Bağdat'ın faşist elit kadrosu, kendisini toplu bir kitle katliamına hazırladı. Bu hazırlık dönemi ile birlikte, Irak eşi görülmemiş politik gelişmelere gebe kaldı. Bir yanda ülkedeki ilerici, demokrat güçler yavaş yavaş tasviye ediliyor, diğer yandan da Kürtlere karşı saldırılarda bulunuyordu. Parti elemanları birer birer suikastlere kurban edilirken, millî direniş hareketinin lideri General Barzaniye karşı yeni yeni ölüm planları tertipleniyordu. Bu planlardan tatbik edilenlerin ikisi de, başarısız kaldı. Birçok parti militanları ve gerillacı yiğitlerin cesetleri güpegündüz faşist kurşunları ile caddelere seriliyordu.

Tarihi yönden ve de yerleşik halkın çoğunluğuna rağmen, Kürtlere ait en önemli şehirler, zorla Kürtlerden boşaltılarak Güneyden getirilen Araplarla dolduruluyordu. Bu Araplaştırma politikası, elbeteki sebepsiz değildi. Bunda güdülen amaç, Kürdistanın en can alıcı noktalarını söven-ırkçı metodlarla Kürtlerden koparmaktı. Bunlardan Ker-kük, Xaneqîn, Şengal ve Mûsil Irak petrollerinin %70 ini üreten bölgelerdi. Kürdistan'ın en zengin yeraltı kaynaklarından sadece biri olan petrol, bir ara İsrail ve Onun batılı emperyalist mütteliklerine karşı Arap yönetimlerince bir silah olarak kullanırken bu silah her zamanki gibi yine de millî kurtuluşunu veren mazlum Kürt halkına karşı kullanılıyordu. Irak Orta Doğunun bu zengin petrol yataklarını özüne mal etmek gayreti uğruna, ilk kez 1972 kışında 100 bin Feylî Kürdünü Irak'tan İran'a kapı dışarı etti. Bu davranış 11 Mart antlaşmasının muhtevasına karşı olmasına rağmen, tatbikinden asla çekinilmedi. Adı geçen kitle, kişin zalimane sığığında binlerce çocuğunu kurban verdi.

Yapılması gereken sosyo-ekonomik reformlar, tamamı ile dejenere edilerek uygulanmaya kondu. Bunların en önemlilerinden biri olan toprak reformu, ülkedeki feodal ilişkileri ortadan kaldıracığına, tersine güçlendirmeye yarıldı. Yıllarca dağ bağlarında, soğuk sıcağ demeden silahlı elden bırakmadan kendi öz millî-sosyal hakları uğruna çarpışanlar, bir karış topraktan mahrum edilirken, Bağdat, Kuveyt ve Beyrut sefahanelerinde keyif çatan feodal, yarı feodal hükümet taraftarları ölçüsüz arazi sahibi ediliyordu. Bu yeniden güçlendirilen feodal tabakalara gerekli imkanlar verilerek, tarım işletmelerinin modernleştirilmesi sağlanarak, karşı devrimcileri mükafatlandırılıyordu. Böylece, Kürt millî direnişinin özündeki sosyo-politik muhteva değiştirilmek amaçlanıyordu. Oysaki Kürt Devrimi topraksız veya az topraklı köylüleri toprağa kavuşturmak için, binlerce yiğidini bağrında barındırıyordu.

Bütün bu çirkef işlemler devrim adına yapılırken, devrimci sloganlar da Kürt millî devrimine karşı en tesirli silah olarak kullanılıyordu. Başta Kürtler olmak üzere Irak'ın hakiki sahipleri olan emekçiler ve onların öncüleri devrimciler, demokratlar faşist canavarlar kliğince yönetimden mahrum ediliyorlardı. Nitekim bu canavarların çete başı olan zamanın Emriyet Genel Müdürü Nazım Gazar, gidice dayanamıyarak hükümet darbesine girişti. Başarısız darbesi sonunda yakayı ele veren kasap, yangısı sırasında şu sözlerini, kelimeleri tekrar ede ede söyleyecekti.

" - Ben bu gidice artık göz yumamazdım. Zira yalnız ben, sadece bu iki yıl içinde 2 bin Kürdü ve komünisti öldürdüm. Daha benden başka bu işlemleri yükümlenen çok kişi vardır. Bir insan olarak bu eşi görülmemiş vahşete, tahammülüm kalmadı artık..."

1963 faşist darbesi yöneticilerinden biri olan Gazar bunca yaptıklarına rağmen hâla kendisini "bir insan olarak" adediyor-

sa, insanlık adına da daha çok cinayetlerin işleneceği munakkaktır. Zira, Irak'ın politik tarihini azbuçuk bilenler, Gazarin emekçi evlatları, genç kızların bekâretini canice iffal etmesi için hususi yaptırdığı ayakabısını unutmayacaklardır. Hele, onun Kürt devrimcilerini ve Irak'ın gözbebeği FEHAD gibi marksistleri satır ile diri diri nasıl doğradıklarını asla hafızalarından silmeyeceklerdir.

Tarih, faşistlerin halkın evlatlarını bir bir yok etmek için kazdıkları kuyulara, eninde-sonunda, kendilerinin düşüp mahf olduklarını çok iyi yazmaktadır.

Kürt Devrimine karşı komplolar devam ederken, şöven-ırkçı Baasçılar, çağımız devrim hareketlerine musallat olan politik dümen ve oyunlarını en canbaz elemanları ile oynuyordu. Bu giderek, devrimci geçinen devrim düşmanları ile yuvarlak masaya oturup işbirliği yapmaları ile sonuçlandı. Revizyonizmin batağına girtliğine kadar batan halk düşmanları, büyük babalarının da gayreti ile, daha on yıl üzerinden geçmeyen ikinci Endonezya katliamını (Irak kominist katliamı) hiçe sayarak faşist Baasçılarla el ele verdiler. İlerici-Milli cephe adı verilen bu yapmacık cepheye, silahlı Kürt devrim hareketinin öncüsü Kürdistan Demokrat Partisi de davet ediliyordu. Hiçbir köklü değişiklik getirmeyen bu "birlik", Irak halkını açıkça faşist güçlere teslim etmesinden ötürü, KDP bu teslimiyete hayır dedi.

Irak ile Sovyetler Birliği arasında imzalanan 15 yıllık antlaşma, bir yönden Kürt Devrimini pasifize etmeyi amaçladığı ve Irak'ın ekonomik, askeri ve politik alanda tam bağımsızlığa yöneldiği söz götürmez bir gerçektir. Başta Mısır olmak üzere, diğer Arap ülkeleri arasında yerini ve prestijini kaybeden Sovyetlerin Arap ülkeleri arasında bir diğer kaleisi olan Irak'ı kaybetmemek için bir takım politik oyunlara girişeceği biliniyordu. Irak kamu oyunun en önemli bir kesimini teşkil eden Kürtlerin ve diğer ilerici demokrat güçlerin desteği alınmadan imzalanan bu antlaşma, Kürt otonomisinin gerçekleştirilmesi bânında oldukça karanlık ve istifhamlı noktalar getiriyordu. Ayrıca Sovyetlerin Basra Körfezi'nin en stratejik bölgelerinde oldukça güçlü askeri üslere sahip edilmesi ve de petrolün ucuz fiatla satın alınması imtiyazına sahip kılınması, Irak halklarının yaşamını oldukça etkileyecekti. Enerji krizinin bütün dünyada baş gösterdiği bir dönemde, Kürtlerin rızası hilâfına Kerkük'te varili sekiz dolara alınan Kürdistan petrolü, yine aynı yerde Batı Almanya'ya 16 dolara satan Sovyetler, kapitalizmin en azgın kâr vuruş istemini karakterize edecekti.

Olup-biten bu olayların yanı sıra, Sovyetler Kürdistanın Mûsil, Hewlêr ve Kerkük şehirlerinde Irak'a satılan zehirli savaş gazlarının depo edilmesine göz yumacaktı. Ama Irak'a satılan en modern bombardıman uçakları, ağır silahlar, zehirli gazlar "Diplomatik" bir dil ile "İsrail'e karşı" ifade edilecekti. Hindistan gibi yıllarca İngiliz emperyalizmine karşı savaşan bir ülke, yine Sovyetlerin "diplomatik" baskıları sonucu, Irak ordusuna onbinlerce askerin Sovyet uzmanlarınca Hindistan'da eğitilmelerine izin verecekti. Onları en modern kışlık elbiseler ve cihazlarla donatacak ve Kürdistan dağlarına gönderecekti. Oysaki bugünkü Hindistan yöneticisinin babası Gandhi, zindan hayatında bile Kürt Milli kurtuluşunu can gönülden desteklemişti.

1973 sonbaharında faşizmin koalisyon ortakları revizyonist sapmacılar, ağababalarınınca silahlandırılarak Kürt devrimine saldırtıldı. Kürdistan'da yaptıkları sabotaj ve kışkırtma hareketleri, her iki tarafın da 10-u aşkın can kaybı vermesine yol açtı. Bu silahlı kışkırtma hareketinin, tüm Irak'ta kuşku ile karşılanması, giderek revizyonist dama taşları cüceler arasında bölünmelere sebep oldu. Böylece birbirine düşen eli kanlı cello ortakları, kendi partili elemanlarını birer birer ispiyon etmeğe başladılar. Bütün bu provokasyon hareketleri, yüzlerce anti-koalisyoncu partinin başını yemekten geri kalmadı. "Casir el-Nihaye" (sonsuz saray) bir yandan canlılarla doldurulurken, bir yandan da, ölü cesetlerinden boşaltılıyordu.

Soyguncu revizyonistler, dünya kamu oyunu oynanan oyunlardan bihaber kılmak ve yanıltmak için, var güçleri ile yalan ve tez - vir makinasını işletmeğe koyuldular. Amaç, kendi silahlı provokasyonlarını ve faşist Baas yönetimini haklı ve temize çıkartmanın yanı sıra,

Kürt devrimini, dünya milli kurtuluş hareketleri ve ilericici, devrimci dünyadan tamamı ile izole etmekte. Nitekim onlar, bu eylem ve arzularında tamı-tamına başariya ulaştılar. Dış dünyaya, Kürt devrimi, gerici-feodal ve emperyalizmle taban tabana çakışık bir hareket olarak tanı-tıldı.

1974 başlangıçlarında, faşistler koalisyonu 11 Mart Antlaşmasına taban-tabana zıt yeni bir "Otonomi Planı" nı, Kürtlere, ultimatöme karşılığı sundu. Bu sınırlı otonomiyi kabul etmeyen Kürtler, antlaşma çabalarının boşa çıkması üzerine, yeniden silaha sarıldılar. "Savaştan bir ay içinde müzaffer çıkacağını" iddia eden caniler, ancak bir yıl sonra, diplomatik(!) namusuzlukları ile müzaffer oldular.

Kürdistan'ın jeopolitik ve dünya siyasi konjoktürü içindeki çetrefilliği, en başta onun iki emperyalist devin sosyal, politik, askeri ve ekonomik arenasını bölüşülmesi, Kürt devriminin kıs-kıvrak çembere alınmasını kolaylaştırmaktadır. Bu nedenledir ki, Kürt milli kurtuluş hareketi, günümüze değin, siyasi alanda oldukça başarısız kalmaktadır. Böylece Kürt milli direniş hareketleri, dünya siyasi konjoktürü içinde, özellikle illericici, devrimci dünyada kendisine bir can-kurtaran simidi bulamamaktadır. Diğer yandan, Kürdistanı kendi aralarında paylaşan kukla gerici-faşist devletler, Kürt halkının silahlı direnişini kırmak için ellerinden gelen yüzsüzlükleri yapmaktan içtinap etmemektedirler. En ufak bir kıpırdayısta, ya hep beraber hareketin üzerine çullanmakta yahutta birbirlerine çiftlik bağışlar gibi toprak peşkeş etmekte, eski anlaşmazlıkları karalayarak yeniden tesanütü sağlamaktadırlar. Bunun en bariz ve çiçeği burnunda misalini, son aylarda Güney Kürdistan'ın başına örülen çorapta görüyoruz.

Dünyanın en büyük süper devleti olarak bilinen Sovyetler Birliği, gerici-faşist Şah ve Irak yönetimlerine, Amerika ile birlikte en ağır baskı metodlarını uygulayarak, her iki ülkenin bir an önce antlaşmaları için gerekli senaryoyu hazırladı. "Sosyalizm" (f) adına drije denilen bu trajik-dramın oynanması için, sahne olarak Cezayir seçildi. Kısa bir zamanda her iki ülkenin kodamanları, açık artırma için, orada buluştular.

Evet, ne acıdır ki, her iki elin parmakları sayısı kadar yıllarıbulan uzun ve sabırlı, günün milli kurtuluş savaşı sonucunu bugünün Cezayiri, Orta-Doğu'nun en büyük 3 halkın ölümsüz şehitler diyarında, müzayedesine evet diyecekti. Başta kendi halkına ve ülkesine ihanet eden Cezayirli(!) Bumediye'nin, yuvarlak masada Kürt, Arap ve Fars halklarını topyekün satış için, elinden gelen en adi cambazlığı yaptı. Sonuç olarak, Kürt ve Dohfar-Oman silahlı milli direnişleri, emperyalist süper devletlere satıldı. 6 Mart 1975 günü, bu halkların kurtuluş savaşlarında halk düşmanı hain Bumediye'nin, emperyalizmin çirkef çıkarılarını korumak için, Kürt, Arap ve Fars halklarını yüzsüzce satışı günüdür.

Ahım-Şahım ve şatafatla imzalanan, halkları alım-satım antlaşmasının 3. ve 4. maddeleri gereği, İran; Kürtlere, bir diğer maddeye göre de Irak; Dohfar-Oman'a askeri yardımlarını kesmekte idiler. Ayrıca bu antlaşmaya göre, İran-İrak sınırları dünya haritasında çar-çabuk değiştirilerek, Şat-ül-Arap (şimdiki Şat-ül-Amerika), İran diktatörlüğüne mükâfat babından bağışlanıyordu. Keza antlaşma, her iki süper devletin Orta-Doğu'daki emperyalist çıkarılarını garanti altına alarak, mazlum halkların kanı pahasına, dünyayı kendi aralarında bölüşüyorlardı. Bütün bu olup-bitenlerin yanı sıra, İran askeri birlikleri Güney Kürdistan'a girerek, ellerine geçirdikleri erzak ve cephaneyi İran'a taşıdı. Bir anda etraflı çevrilen Kürt yöneticiler, saşkına dönerek, savaşma güçlerini kaybettiler. Çareyi ise, Irak'a teslim olmaksansa, İran'a sığınmakta buldular. Böylece, yakın tarihin kaydedeceği en büyük hatayı yıkılan moral ve ümit neticesi işlediler.

HERNEKADAR SİLAHLI DİRENİŞE GEÇİCİ OLARAK ARA VERİL-MİŞ İSE DE, KÜRT HALKININ ÜMİDİ VE DE TBK KURTULUŞ YOLU, DAĞ VE SİLAHLARINDADIR...

Not: Yukarıdaki makale ile ilgili dökümantlar ve bahisler, dergimizin her sayısında, uzun uzadıya işlenecektir.

GUNDÊ MÊRXASAN

roman.

nivîsevan. Eliyê Evdirehman

Têbînî: Kurdiya vê romanê, ji aliyê me hatiye rastkirin.

bira yetan

WARÊ ÇOLO Û ŞER

Lûtke û pozê çiyayê Araratê û berpâlên wê hîn ji xewa zivistanê ranebûn. Wê kirasê spî yê berfîn bi xwe alandibû, ku nece-mide. Lê bintara wê, ji ber germê bihujibû û xal ketibûnê. Avên ku ji belekiyê dihatin, tev hev dibûn û mîna maran çiv didane xwe. Wan di gel hewa sur, bi şewat distiran û tevî ava kanî û çavkaniyan ber bi jêr diherikin. Wan di nav gelî û gobazan de, bêxwedî û wek Kurdên ji bextê xwe gazinker, bi kevîr û kuçikan re ceng dikir. Çar çaran Jî Ji coya xwe derdiket û hêrs dibû. Wê dizanibû, bêl ku insan wê bi kar-tînin û jê karê dikin, badilheva û bêxer diherike. Nemaze li a-lyê jêrê, avine wek xwina mirovên aware û bêkêr diketin nav çem û leza wê kêr dikirin. Ew çem digiryan û bi kefa xwe ya bi qerqas ve çavên xwe paqij dikir û dîsan hêrs dibû dikete cengê û ber bi jêr dikişiya. Dema ku ew digiha maka xwe ya Erez, gilî û gazinên wê zûlmê bi de dikir û paşe dîsan dest bi rêwîtiya xwe ya hertimî dikir. Dikişiya û diherikî...

Eger zîman təketa devê wan çem, newal û kevîran, de wek kalên zemana rûniştana, çivatine li dor xwe kom bikirana, bi meh û salan di derheqa zulm û sîtema Roma reş ya ku gelê Kurd perçiqandiye de, bi-peyivana. Lê deka ku mirov bi dilsozî û dilpakî li wan bedewtiyên çiyayê Araratê binhêrê e xweş xuya bibe ku ew çiqasî ji bo Kurdan hatiye birindarkirin û rojên dijwar derbaz kiriye. Wî bi hezaran mêrxas di paxila xwe de xwedîkiriye, keys û rê daye, ku ew li hember dij-minên vegirker şer bikin û li ber xwe bidin.

Sîtem û zulma vegirkeran, di nivê havineke germ de, destên Kurdistanê vegirtibû. Bajarên Kurdan wek Wan, Bazîd, İdir, Erdîs û h-p. di nav şîneke giran de bûn. Penc û tirêjên tavê yê zêrîn jî, ne-mîna salên derbazbûyî geşbûn. Mirov bi ku de biçûya şîn û girî, ma-lên mirate, derên dadayi, birindar, xela, nexweşî, tazîbûn, talan û ta-ajan li ber çavan bûn. Vegirkerên Roma reş bûbûn ruhistin, das û kê-lindiyên jehrîn heldabûn destên xwe û bêl ku hejfa xwe bi piçûk û me-zînan binin, wek pincarê Kurd xeza dikirin. Dengên dayîk û bûkan, qîzên dest bi hene û zarokan, kal û pîran mîna refê qulingên biharê di nav hewê de perwaz didan. Qîrîn û dengên wan bûbû perdeke reş û riwê erd û ezmen vegirtibû. Ji derd û kulan, dinaliyan û hawar di-kin.

Ji ber vê yekê bû, ku êlên Kurd yê Banokan, Hêcimkan û Qir-miskan ji zorkeriya Romê ya sala 1920 an revîn û hatin ba. Eşî-Şi-kakan. Dîroka eşîreta Şikakan gelekî kevn e. Wan çendî çend salan ji bo azadî û serbestiya xwe li hember vegirker û sîtemkarên Romê û Iranê şer kirine û tu xerc û xerac ji nedane herdu dewletên xwîn-xwar. Wan ew ji tîştê nehejmartine û li ser tixûbê (sinorê) herdu dewletan de xwe bi war kirine û li wê jîne.

Êlên Banokan, Hêcimkan û Qirmiskan li ba eşîreta Şikakan jî gelekî neman. Halê wê êlê jî ne tu hal bû. Jîn li wê pir dijwar bû. Gîregîrên hersê êlan biryar (qîrar) dan, ku ber bi Iranê herin da ku li wê cînekî bi xer û bîr bibînin û serê sêwî û dilên xwe xwedî bikin.

Serdarê hersê êlan Çoloyê Têmur dihatê hejmartin. Ew kesekî ciwan î sih û heft salî bû. Lê çawa ku dibêjin haya (ageha) wî ji ba-yê dinê hebû, wî di wî temenî (emrî) de pir tehl û tengasi ditibûn.

Pir caran ew ketibû girtîgeh û zîndanên û gelek çaran jî jê revîbû. Wî bi salan revokti (fîrartî) kiribû, gelekî alîkarî dabû belengaz û tengezaran. Civatê jî wî hez dikir û wî jî ji wan. Ji lewre nav û dengê Çolo di nav Kurdên Romê û Iranê de bi mirovperwerî û mîrxasî bel-la bûbû. Ew ji bejnê ve navçe (orte), navmil pehn, por kurişkî, simbêl reş û polik bû. Diranên wî yên sedefî rewş û reng didan devê wî. Lê çaxa wî rexta (haleta) xwe çep û rast girê dida, tîving davête milê xwe, xencer dixiste ber şûtika xwe, qirma xwe dida piştî xwe û li hespê zarçal siwar dibû, mirov hewaskarê dêmena wî dibû, ku mêze bike.

Li ser daxwaza hersê êlan û giregirên wan, Çolo û du rîspî diçin ba Riza Efendî li bajarê Xoyê. Jê pir hêvî dikin ku ew hersê êlan bihewîne warê xwe. Piştî gelek xîr û ciran, Riza Efendî razî dibe. Lê çend merc û şertan datîne pêşiya qasidê êlan. Divê serê malê pezekî bidin û bihar, havîn, payîz û zivistanê keriyên pezî, garanên dêwêr û revoyê hespên wî, li warî bin. Herweha divê karê erdî bikin. Qasî hindê jî qasidê hersê êlan bi yan mercên Riza Efendî qayil dibin. Ji ber ku war li ciyekî gelekî baş û bêrdar de bû. Çawa ku dibêjin piyekî wî li ser arane û ê din jî li ser zozanan bû.

Çolo, her fen û fêlê axa û begên zulmkar û xwînmêj ji zû ve dizanibû. Wî baweriya xwe bi Riza Efendî nedani. Herdu alî mercên xwe li ser kaxezekê rêz dikin, binî dinivîsin û li ba qaziyê Xoyê didin morkirin. Riza Efendî wê reşbelekê nade Çolo, li ba xwe dihê-le. Rê dide wan êlên Kurdan ku werin warê xwe û piştî ku hesabê xwe ji wan bistîne, reşbelekê li Çolo vegerîne.

Bihar bû. Tavê wek rewşa xwe bide der, germa dabû ser bedew-bûna teblêtê. Çolo û giregirên hersê êlan destûra xwe ji eşîreta Şikakan û mezinên wan xwestin, koçê xwe barkirin û berê xwe dan warê Riza Efendî. Roja pêncan koçên hersê êlan gîhane warî, di beyarê kêleka warê Riza Efendî de danîn, konên xwe vegirtin û li bendê man. Çend rojan bi şunde Riza Efendî bi birek seyîsên xwe ve hat. Li gor tore û edetê, Çolo bi çend peyayên xwe ve çûn pêşiya wî. Li kêf û halê hevdu pirsîn, Riza Efendî bi seyîsên xwe ve ji hespan daketin û ber bi mala Çolo çûn û wî jî qedir û rêzdariya wan girt. Riza Efendî, ji bo heqê warê xwe 1500 pez stand, Paşê reşbelek da Çolo, xatirê xwe ji wan xwest û dîsan vegerî Xoyê.

Piştî çûyîna Riza Efendî, hersê êl, li rasta pêşberî mala Çolo civiyan hev. Ew bi dûr û dirêjahî bi hev şewirîn û biryar dan, ku ji sibehî pê ve dest bi çêkirina xaniyan bikin. Her yekî he-ta dirûna çeh û genim, ji xwe re kox û kizoxek ava kir. Ji wê rojê pê ve xelkê wanêlan, navê wir "Warê Çolo" danîn. Gundên li der û doran jî, ew war bi vî navî nas dikirin.

Hersal havînê, xort û mîrên navsere diçûne destê. Hin ji wan genim didirûn, hinekan jî xebatine din dikirin û payîza dereng, da-hatên xwe dianîn malên xwe. Çawa ku serê sibehê tûrên xwe davêtin stiwê xwe, pêberjêr ber bi gundê Aranê diçûn, ji xwe re li ser re-yan û di nav zeviyên çini de, simbilê çeh û genim kom dikirin û danê êvarê vedigerîn gundê xwe. Çûyîna heroj pir kal, pîr û zaro ji hal dixistin, nexweş diketin. Rûniştvanên warê Çolo, di vê zekûlî û tengezariyê de, çend salan xwe bi wî celebî xwedî kirin. Lê way li wê xwedîkirinê!...

Riza Efendî jî bûbû gur û agir, bûbû bela serê xelkê warî. Wî bi destê serbajarê Xoyê, ji bo ne tu tiştî, çend mîrên êlê dabû girtin û di zindanan vegirkeran de dabûn eşandin û kezakirin. Ew ketibû dû Çolo jî, lê Çolo keysa girtinê nedida wî. Bav û kalên Kurdan ji berê de gotine: "Striwê nanê genimî heye". Bi rastî jî striwê nanê genimî, te ê bigota, zikê Riza Efendî gul dikir. Wî ji xencî xwe, kesek bi tiştêkî ne dihejmart. Ji ber ku kara çil gundê Kurdan dikete kîsê wî. Ez carna li ber karbidestên bajarê Xoyê di-kete cengê û digot: "Ev tenê Şahê Iranê nas dikim". Lê dema ku kar-bidestên bajêr enîşka xwe nîşan didan, Riza Efendî, bi hezaran zêr dimezaxtin, da ku navbera xwe û wan bide sazkirinê. Di dawiyê de ew dîsan digiha armanca xwe.

Rûniştvanên Xoyê ku Kurd, Faris û Azarbeycanî bûn, ne diwê-
rîbûn li ba rîza bipeyivîn. Anç gotineke wî li ba wan nedibû dido.
Lê belê ew jî Çolo û civata wî ditirsiya, bi her awayî dixwest çavên
wan bide tirsandin, ku wan bi temamî têxe bin destên xwe. Heke
ev jî nebe, bi awakî Çolo jî nav bide hildan. Lê qasî hindê jî, êla
Çolo, serê xwe li ber wî xar nedikir û herdem bi wî re dikete ser
û seqê.

Demsal bihar bû, bedewbûn û geşiya teblêtê bi mirov re şa
dibû, rû û rûçikên xwe bi mirovî nîşan dida. Rîza Efendî, bi birek
seyîsên xwe ve, bi kelobîni hespên xwe ber bi warê Çolo dibezandin.
Rengê wî reş-xitimî bû. Ew car caran paş de difitilî, li siwarên dû
xwe mêze dikir, serê xwe çend caran bi vir û wir de dibir-diani û
bê hemdî xwe qamçî li hespê xwe dixist. Ji nişkê ve jî ber lingên
hespê wî kêwroşkek rabû. Wî ferman da seyîsên xwe ku wê kêwroşkê
bigrin. Her yekî angorî hespê xwe da dû wê. Siwaran çend caran dor
li wê girtin, lê wê xwe di nav wan re dikir û direvî. Dawî ew birin-
dar kirin û girtin. Piştovanekî Efendî ew avîte nav xwe û qayîşa zî-
nê û ber bi Rîza Efendî hatin. Efendî bi girtina vê neqîrê gelekî
şa bû, lê hinekî jî posîde û şermezar bû, ku herqas siwaran dabûn dû
kêwroşkekê, heta ew birîndar nekirin nikaribûn bigirtana. Piştî xê-
lekê Rîza Efendî bi seyîsên xwe ve, li ser kaniyekê ji hespan dadî-
kevin, seyîsên wî laşê kêwroşka belengaz a bêgune, davêjin ber kani-
yê û li benda fermana Efendî radiwestin. Rîza, çend caran seyîsên
xwe ber çavên xwe derbaz kir û bi riwekî tirs, weha got;

—Ew nanê ku ez didime we, li we heram û postê berêz (xinzîr)
be. Hun bîst siwar bûn, ku dû ve neqîrê ketin, we ew bi saxî negirt.
Heta we ew birîndar nekir, we nikaribû bigirta. Hûn koma ser tasê ne.
Ji xêncî nan û xwarinê, hun ne dermanê tiştêkî ne. Nanê min li we he-
ram be. We bi xwe dît ku min çî anî serê bajargerê Xoyê. Wî yek got,
min sed. Min ew bi tiştêkî nehejmart û nehejmêrim jî. Wî, ez bi girtin
didam tirsandin. Lê tu were vî Çolo'yê ha, yê ku li ser xwe nasekine
binêre. Wî gundî hemû kirine agir û berî laşê min daye. Tu şerm û
fedî di riwê wan de tune. Hun jî dizanin, ku min heta niha çendî çend
mêr ji wan dan girtinê û di zindanan de xezakirin. Lê dîsan jî bi a-
qil nebûn û nehatin ser rê. Dêrdê mi Çolo ye, Çolo!.. Eger ez bikarim
Çolo gem bikim, yên mayîn dibin cûcûk û mirişkên min. Ez qûtê di kî-
jan alî de bavêjim, ê di wî alî de herin. Qewitiya min li we ew e, ku
ezê îro bi navê bajargerê Xoyê bi wî re bipeyivim, ku qaşo wî banî
Çolo kiriye. Heke wî nepejirand (qebûl nekir) ez ê bersiva (cewaba)
wî bidim...

Xortekî hejde-nozde salî, î di nav seyisan de, li ber xwe ne-
da, li Efendî temaşê kir û got:

—Ez benî, civata Çolo ne wek xelkê sernerm e, ew tu caran des-
tevala nagerin. Herdem di ber qayîşa her yekî de, şegarek (hacet, deban-
ce) heye. A didwa jî, ev çend car in, dema em tîn warî, wek hevdu aga-
darkirin çarsed-pêncsed mêr derdikevin pêşya me. Em li hember hinde
kesan çî dikarin bêjin. Îca, bi xwedê, eger em guleyekî bavêjin, dê Kurdên
koçer me per û perîşan bikin.

—Tu jî mîna Çolo jî yên kuştinê yî. Lê heyf, ev ne ew cîh e.
Ez ê li Xoyê bi te re bipeyivim.

Rîza Efendî bi hêrs gotina xwe weha domand;

—Ez dispêrime we. Îro divê em Çolo bînin rê. Ew gedê (zaroyê)
duh na pêr, îsal hemû gundî hînkiriye, ku qaşo xerc (bêç) zehf e, divê
bête kêmkirin. Hay lolo... Ma ev yeka ha ya pejirandinê ye, ku ez bi-
pejirînim? Min gund firotiye wî. Ji xwe Şah jî xerc û xerac li wî
neboriye û nebexişandîye. De, rabin siwarbin!

Piştî demekê, Rîza Efendî di gel seyîsên xwe siwar bûn, di ge-
lî û gebozan re derbaz bûn. Bi fermana Efendî, ew berê çûn nav mala
dewlemendê wir û paşê çûn warî. Ew li meydana daketîn, ban Çolo kirin.
Wek berê, niha jî dused-sêsed mêrî, xwe li dor Efendî civandin. Cara

pêşîn, Efendî, bi zimanekî nazik û şîrîn silav li Çolo û civata wî kir. Lê belê, xortên gund dor li seyîsên Efendî girtibûn. Li ba her seyîsêkî bi kêmanî çar-pênc-mêrên çekdar (bi sileh) rawestibûn. Ew hemû li benda bilindkirina destên wan bûn. Riza Efendî dît, ku bi zorê tişt-tek dernakeve. Hewra, weha got;

—Çolo, birayê min! Min ev war firotiye te. Lê Şah xerc û xerac li civatê nebexigandiye. Rojê danekî bajargerê Xoyê doza peran li min dike. Tu jî rê nadi xelkê, ku ew xercê (bêcê) dewletê bidin. Ez nizanîm, çi bersivê bigime wî. Ji xwe perê min tune û min perê neçandiye, ku ez jî alîkî ve kom bikim û ji alîkî ve jî dewsa (şûna) we bidim dewletê. Ne, weha nabe. Em Kurd hemû birayên hev in. Em divê rêzdarî û qedrê hevdu bigrin. Wisa mekin, ku ji bona we serê min bi dewletê re têkeve belê. Aaa... xortên me hemî şahid in, ku serbajarî duhî çî anî serê min. Bi serê te, hindik mabû ku min bide girtinê, bavêje girtîgeh û zîndana xwe. Lê min, ew bi awakî xapand û ji destê wî rizgar bûm. Gelî birano êdî weha nabe. Bêc û xerça dîwanê divê di rojê de bête dayîn. Eger bawer nakî, tu û çend siwarên xwe li hespan siwarbin, em tev herin ba wî kafirî. Bi xwedê û bi quran, ez jî dixwazim alîkariyê bidim we. De, birano hun êdî çî ji min dixwazin?

Paş axaftina Riza Efendî, Çolo û rîspiyên dinyadîtî serwest, bûn, Çolo li wî vegerand;

—Eger qançora min tenê bûya, min ê vê gavê ew bida. Lê ez çî dikarin bikim. Ji ber ku rewşa xelkê ne baş e, nikarin hewqas xerc û xeracê niha bidin. A didwan jî, keys û dema min tune, ku ez bi te re werim Xoyê. Baştir e ku tu li ber me tev wî bipeyivî û rewşa me jê re bêjî. Dibe ku ew bi saya serê te li me were rehmê.

Dema ku Çolo wilo digot, hêrsa Riza Efendî dihat, dest û lepên wî dihejiyan. Bêl hemde wî, destê wî ber bi mawîzerê diçû, lê cesaret nedikir. Wî, tenê li seyîsên xwe dinhêrî. Te ê bigota, qey seyîsan ew qewil û mercên ku berî çar-pênc saetan dabûn hev, bi temamî jî bir kirine. Di dawî de, Riza Efendî xwe negirt û pir bi hêrs şer da ber Çolo û civatê. Lê wan jî bersivê pêdivî (lazim) jî wî vegerandin. Kê-ûikeke din Çolo gelekî bi hêrs ket û got;

—Riza Efendî, mala te neşewite, çima tu bi me re weha tehl û tûjî? Tawan û gunehe me çî ye? Min yan jî kîjan xortî ev çend sal in rêzdarî û qedrê te negirtiye? Yan jî me kîjan merc û qewl ne anîye çih? Em jî li gor xwe mêr in. Rûmet û navdariya me jî, kê-m-zêde di nav eşîretan de heye. Me meke xwelî(ax) û di ser me re derbaz nebe! Ne axir herkes kure bavê xwe ye. Ev çend carin ku tu me ji bo tiştêkî hîç û pûç, bê ar û rezîl dikî. Rêzdarî û qedrê rîspiyên me nagirî, di nav jin û zarokan de çî bêt devê te tu jî wan re dibêjî. Ne axir namûs û rûmeta her kesî li wan şîrîn e. Kurd dibêjin, "namûs avêtin kûçikan, kûçikan jî qebûl nekir". Tu bi xwe dibînî, ku me heta niha ji te re tiştêk negotiye û bersiva te jî bi tehl û tûjî nedaye. Ji ber vê yekê jî, divê tu têbighêyî û serwest bî, ku em Kurd in. Ji vir û ha de, tu çî bireşînî tu ê wî jî helgirî. Ji îro pê ve agilê xwe komî serê xwe bike. Çawa pêdivî be, bi me re wîsan bipeyive. Tu, bi wî devbelayî û belaxwaziya xwe ve, tu caran naghêjî kam û mirada xwe. Her tişt, bi aştî, di reya heqî û mafî de rind e. De wekî din tu dizanî. Li kêfa xwe binhêre!..

Dûmahîk heye

Gelî Kurdan!

Eger hun naxwazin ji hev taromar û winda bibin, berî her tiştî, zimanê xwe bixwînin û bidin xwendin.

Lê eger dixwazin xwe nas bikin û xwe bidin nas kirin û hez kirin, û bi hevaktî û dostaniya miletên din re pêş ve herin, û bi rûmet û serbilind bijsin, dîsa zimanê xwe bixwînin û bidin xwendin. Dr. N. Zaza

Yekê Gulanê, yek ji rojên rabûn û desthilanîn û nîşana hişyarbûna karkêran ya li dijî sermayedariya xwînmêj û zordest e. Ev roj, dîrîşma mîldariya navgelî (beynelmînelî) ya kedkar û zehmetkêşan e.

Dawiya sedsala 18 an, çaxa alozbûna aboriya sermayedariya emerîkî, ku ketibû tengav û bûhraneke mezin û li ber candanê bû. Bêaramiya (bêhizîrî) siyasî û şerên navxweyî welêt, bejin dabûn.

Şerên dûr û dirêj yên navxweyî, ku di navbera axayên başûrî yên ku dixwestin reşikan (zencî) bikin kole û xwediyên sanayî yên bakurî yên ku dixwestin reşikan "azad bikin" û di febrîqeyan de wek karker bidin xebatê, dawî hatin. Lê dirêjbûna şer, derbeke giran li aboriya welêt dabû. Aboriya şer, candariya ku mezaxtinê (serfkirin û tûketim) dabû dabatê (întac, produksiyon), dawî anîbû. Îstîqrara siyasî, hîn cîhê xwe negirtibû. Sermayedariya sanayî, di qonax û gehîneka derbazbûna emperyalîstiyê de bû. Van monopolên ha, yên ku hîn ji xwe re li derveyî welêt cîhek nedîtibûn, hebûn û domdariya xwe, bi erzantirîn destmiz û ked ve girêdabûn. Erzanî û xwînmêjiya kedê ya bi hovî, di nav refên kedkaran de bêaramiyeke mezin peyda kiribû.

Ji ber vê yekê jî, hîn di sala 1874 an de, li çend cîyên Emerîkayê, karkêran li dijî "keda erzan û xebata dirêj" desthilanîn. Lê rabûna karkêran ya mezintir di 1-ê Gulana 1886 an de bû. Bi hezaran karkêr, ji bo "rojê 8 saet karkirinê" dest bi karberdanê (prev) kirin. Lê, burjuwaziya mezin, li Şikagoyê, careke din diranên xwe yên qîlkirî tûj kirin û bi karkêran nîşan da. Xwîna karkêran şeqamên (cadde) Şikagoyê avdan û di kargehên Cormick-Harvester de bûn gol.

Kongra Parîs, ya ku bi destê Engels pêkhatibû (14-21. 07. 1889), berî ku bigede, li rojekê digeriyan da ku wê rojê yekîtiyê û mildariya navgelî ya karkêran qebûl bikin. Herweha ev roj, li hemû cîhanê, rabûna karkêran ji bo mafên demokratîk û aborî bête naskirin û cêjin kirin. Ji bo vê jî, Kongra Parîsê pênneyara nînerê frensî Lavigne ku yekê meha gulanê pênneyar dikir, pejirand. Ji xencî vê kongrê, maene û girîngiya yekê gulanê, di kongra Enternasyonala Didwan ya sala 1893 an li Zûrichê, ku 392 nîner beşdar bûbûn de, hîn xurtir û bi nav û dengtir bû. Di vê kongrê de, ev biryara jêrin bi hemû dangan ve hat wergirtin.

"Karkêrên hemû welatên cîhanê divên bi hev re danezaneke dijwar û xurt amade bikin. Li her cîhî wê di eynî rojê de bidin karbidestên welatên xwe û ji wan doza rojê tenê 8 saet karkirinê bikin..."

Ev bûn 86 sal, ku her sal yekê gulanê karkêrên cîhanê cêjin digrin, hişyarbûn û xwestekên xwe yên li dijî sermayedariya xwînmêj tûj û nûjen dikin.

Wek li hemû welatên faşist, îro li Tirkiyê jî maena yekê gulanê tê înkâr kirin. Heta îro li Tirkiyê, yekê gulanê wek "cêjna biharê" tê qebûl kirin. Bi vê ve, Tirkên faşist dixwazin ku hêza karkêr û kedkarên Tirkiyê, ji hêzê karkêrên cîhanê û têkoşîna wan a siyasî û aborî bicemidînin.

Yek ji xwestekên sermayedarên Tirkiyê jî ev e, ku bi karibin kedkarên Tirkiyê di bin çavdêrî û destên xwe de bihêlin, da ku xwîna wan zêdetir bimêjin. Lê belê, ev pariyê ha, yê ku heta niha bi rihetî dikeve devê wan û di qirika wan de bimîne. Hesabê çewt (xelet) ê rojekê bi yekîtiya Kurd, Tirk û gelên din yên Tirkiyê ji nivê reya Bexde bête veşerandin...

RABÛN'U OKU ve OKUT !

Nr.01— Dîwana yekan, Cegerxwîn

Dîwana pêşîn ya helbestvanê navdar Cegerxwîn e. Di vê afirandina xwe de hozan Cegerxwîn, dereca bikaranîna humermendiya helbestvaniya xwe pir bi helezê nîşan di-de. Meane û bedewbûna helbestên wî yê civakî, gelêr, evîni xwe di vê pirtûkê da eşkere dikin. 178 rûpel, bi kurdî, 10 DM.

It is the first poetry collection by the famous Kurdish poet Cegerxwîn. In this collection, the poet displays his great talent. The meaning and brightness of these national, social and love poems are treated. 178 pages, in Kurdish, 10 DM.

Nr.02— Kurdistan and the national liberation struggle of the Kurds

Di vê pirtûkê de, enformasyonên kurt û girîng li ser xebat û dirêka têkoşîna gelê Kurd di rojhelata navîn de tên berpêş kirin. 40 rûpel, bi îngilîzî, 2 DM.

In this book there are important facts about the Kurds history and the development of their national liberation in the Middle East. 40 pages, in English, 2 DM.

Nr.03— Barbarizm — hovîtiya Beesiyên Îraqê — vahşet

Ev pirtûkoka ha, ya bi pir zimanî, ji hovîtî û dirbûna Beesiyên Îraqê re meşqeke helez e. Bi wê ve, dê bête zanîn, ku Beesî çiqasî çavsor û gelkuj in. 60 rûpel, bi îngilîzî, firensî, elmanî, kurdî, swêdî, tirkî, 1 DM.

This booklet gives an example of the barbarism and torture of the Iraqi Baath regime. It shows us what kind people they are. 60 pages, includes English, French, German, Kurdish, Swedish, 1 DM.

Nr.04— Sen faşist savcı iyi dinle! — dünyada Kürt vardır, DDKO'nun savunması

Ev pirtûka ha, liberxwedana hevalên DDKO, yê ku bi destên cûnta leşkerî û faşist li Tirkîyê hatibûn girtinê, ye. Tê de rewşa Tirkîyê û Kurdistanê Bakur bi tevayî ji hev tên derxistin. Ew bi gernasî pirsê gelê Kurd, ya ji bo azadî û serfiraziyê bi me didin zanînê. 244 rûpel, bi tirkî, 10 DM.

This book concerns the defence speech of the members of DDKO (The Revolutionary Cultural Organisation for the East of Turkey) the court of the Turkish, fascist military junta. In the book there is an analysis of the situation in Turkey and the north of Kurdistan. It tells us about the Kurdish question of liberation and its situation. 244 pages, in Turkish, 10 DM.

Nr.05— İsmail Beşikçi ve bazı Kürt köylülerinin idianameleri

Ev pirtûka ha, sebebên girtina zane, ronakbînê sosyalîst ê hêja yê Tirk Doçent İsmail Beşikçi û hin kurdan bi me dide diyarkirin. Kek Beşikçi, yekemîn lawekî zane î gelê Tirk e, ku bi hemî karî û şîyanên xwe ve, ji şoreşvanî û rûmetdariyê re baştirîn meşq e. 102 rûpel, bi tirkî, 5 DM.

This book informs us about the apprehension and the indictments of the Turkish intellectual and socialist, Docent İsmil Beşikçi and same Kurds. Comrade Beşikçi, who is the first son of the Turkish people, is a good example of the revolutionary brotherhood and their goals. 102 pages, in Turkish, 5 DM.

Nr.06 - Kurdistan och kurdernas nationella befrielsekamp

Di vê pirtûkokê de, enformasyonên kurd û girîng li ser xebat û dîroka têkoşîna gelê Kurd di rojhelata navîn de tên berpeş kirin. 30 rûpel, bi swêdî, 2 DM.

se nr.2

Nr.07 - Destana Memê Alan, Dr.N. Zaza

Ev destana ha, yek ji bedewtirîn meywe û dahata çanda kurdî ya gelêr e. Nemaze pêşgotina wê, ku Dr.N.Zaza ni- vîsandiye, giranbihabûn û meana Destanê hîn mezintir û girantir dike. Di dîroka bêjeya (edebiyata) kurdî de, yekemîn çar e ku afirandinên gelêr, weha bi zelalî û siyasî ji hev tên derxistin. Ew ji bo refa pirtûkan, nîşaneke zêrîn e. 188 rûpel, bi kurdî, 10 DM.

This episode is one of the most tasteful and valuable products of the rich national culture of the Kurds. The preface, written by Dr.N.Zaza, particularly enhances its meaning and value. It is the first time in Kurdish literary history, that the Kurdish national works are analysed in a political and philosophical way. 188 pages, in Kurdish, 10 DM.

Ji bilî van pirtûkên jorîn, çend sêlik (5 DM) û afîşên me jî hene.

Besides these books, we have records (5 DM) and posters.

Yukarıda sıralanan kitaplardan başka plak (5 DM) ve afişlerimiz de vardır.

YÊN KU ÇAPDIBIN - YAKINDA ÇIKACAKLAR

Romanên Serpêhatî;

DİMDİM , Erebe Şemo

BERHEVOK , Erebe Şemo, 3Beng(cild), 1+Berbang, 2+Jîna Bextewar, 3+Hopo

HEWARÎ , Heciyê Cindî

GUNDÊ MËRXASAN , Eliyê Evdirehman

Helbest û Dîwan ;

WELAT û HEZKIRIN , Wezîrê Nadir

ŞÊXÊ SENHANIYAN , Feqiyê Teyran

DÎROKA PARTÎ DEMOKRATÎ KURDISTANA ÎRAQÊ

IRAK KÛRDÎSTAN DEMOKRAT PARTÎSÎ TARÎHÎ

KÛRT MÎLLET HAREKETLERÎ ve IRAK'TA KÛRDÎSTAN İHTİLALÎ , S.A.Şivan

KÛRT MÎLLÎ HAREKETÎ TARÎHÎ ve ONUN BAZI SORUNLARI ÜZERİNE , B.Brentjes

KURDISTAN UND DER NATIONALE BEFREIUNGSKAMPF DER KURDEN

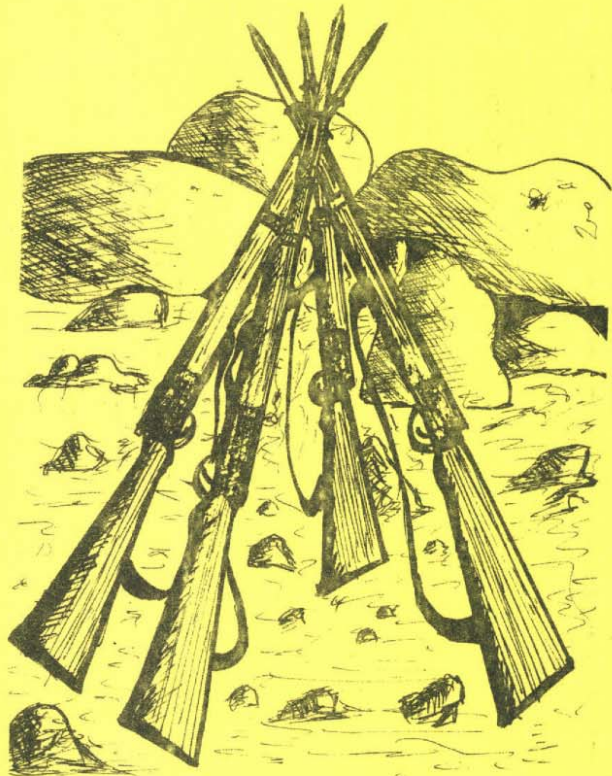
ZU EINIGEN PROBLEMEN DER GESCHICHTE DER KURDISCHEN NATIONALBEWEGUNG ,

Burchard Brentjes

ŞERÊ AZADÎ

.....
 Xwînxwarên axir zeman
 Sêwelekên Truman,
 Seîd, Qasim û Basî
 Tev li zaninê asî,
 Guh nedan
 Tarîx, dîrok û destan,
 Guhartinên van salan.
 Şiyarî û yekîtî,
 Jêhatî
 Bûna Kurdistan.
 Nûrî Seîdê pîlanger
 Bi mîsaq î bi peyman,
 Bi kirîna nokeran,
 Bi nermî, gah bi sûtan,
 Bi kuştin û bi zindan
 Bi hîle û bi hiner,
 Çil sal timam, ser bi ser
 Dilxweş kirin Înglîz,
 Nefta me ya wek dengîz,
 Ji bi bire bi qamçî,
 Dan wan kesên bê sincî,
 Em bi xwe xistin bin dest,
 Reben
 Pêxwas
 U birçî.

Dr.N.ZAZA

MEMO

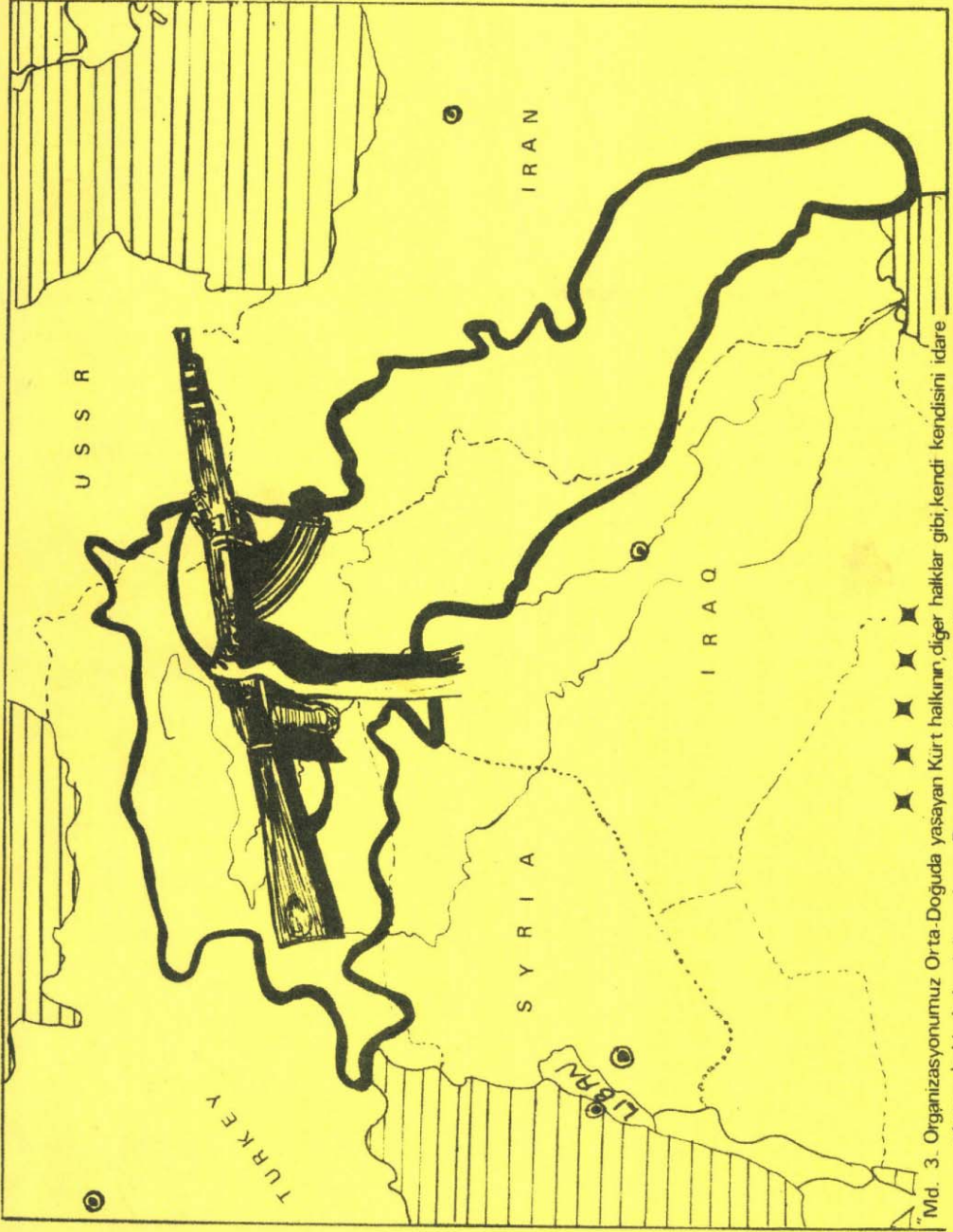
Memo, sêwî bû... li ber diwara,
 Bavê kalê wî,
 Di şerê Êris de, bi tîfing
 Deng li topê kir..
 sed mêr bela kir,
 di ber Osmanî
 ew hate kuştin.

Kalê wî jî mêrxasekî çê bû,
 Di şerê Yewnan,
 li "Dumlupınar"
 bi çar birîna
 serê xwe danî nava axa ser.

Li "Dara Hênê" peyayên Kemal
 Bav daleqandin.
 Birakî wî di zikê dê de,
 tevî diya wî hat singû kirin.

Memo bê xweyî, bê xwedan,
 Mezin bû hat hewlê...
 Bê xwendin, bê jîn,
 Bû nozde salî,
 Hikûmeta Tirkan ew sand Qoreyê
 xwîna wî firot,
 bi duwanzde dolar...

Memo GUHDERZ

“Md. 3. Organizasyonumuz Orta-Doguda yasayan Kurt halkinin, diger halklar gibi, kendi kendisini idare etmeye hakki bulunduğuna inanir. Bu amaca ulasmak icin, Kurt halkinin temel demokratik ve milli hakki olan oto-determinasyon(milletlerin kendi kaderlerini kendilerinin serbestçe tayin etmesi) hakkinin istirdadini, vazgeçilmez bir temel şart sayar.”